

UNDER DANNEBROG

NOVEMBER/DECEMBER 2003 · NR. 6 · 90. ÅRGANG

TEMA:

Søværnets Grundskole

Husk at købe
Danmarks
Marineforenings
Julemærke
i din lokalafdeling

MARINEFORENINGEN

MARINEFORENINGEN

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for Søværnet og søfarten ved fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem personel, der er eller har været tjenstgørende i Søværnet

Æresformand er Hans Kongelige Højhed Prinsen

MARINEFORENINGEN
TRONDHJEMSGADE 5, KLD.
2100 KØBENHAVN Ø
TLF. 33 15 28 86 · FAX. 33 15 28 87
Postgirokonto: 2 00 16 08
E-mail til Landskontoret og »Slopkasten«
landskontoret@marineforeningen.dk
Hjemmeside: www.marineforeningen.dk

Kontortid:

Mandag og fredag kl. 10 – 14
Lukket hele juli måned

Landsformand:

Kommandørkaptajn Otto Lichtenberg
Kirkeltevej 21, 3450 Allerød

Landsnæstformand:

Fuldmægtig Kurt Flatau
Solhøj 14, 2990 Nivå

Landskasserer:

Bankfuldmægtig Elo Henriksen
Helgasvej 5, 2970 Hørsholm

Landssekretær:

Seniorsergent Søren Konradsen
Torvegade 21, 2.th, 1400 København K

Skytteudvalgsformand:

Salgsingeniør Jørgen Kjeldsen
Gadevænget 12, 3320 Skævinge
Telefon: 4828 9022
e-mail: joergen.kjeldsen@get2net.dk

Under Dannebrog:

Udkommer 6 gange årligt i et oplag på 10.600 pr. udgave.
Redaktør Leif Mortensen
Par No. 1 als
Vesterbrogade 8, Postboks 140,
8800 Viborg
Telefon: 8660 0488 – Telefax: 8660 0388
Mobiltelefon: 2192 3055
e-mail: redaktion.ud@marineforeningen.dk

Medlem af

Produktion og tryk:

Holbæk Amts Bogtrykkeri
Postboks 229, Tåstrupvej 26, 4300 Holbæk

FORSIDEFOTOS:

Søværnets Grundskole i fugleperspektiv.

NYT FRA LANDSBESTYRELSEN

Efter landsbestyrelsens møde den 11. okt. 2003 meddeles følgende:

H. K. H. Kronprinsens forlovelse: landsformanden har, på vegne af landsbestyrelse, afdelinger og medlemmer, afsendt et lykønskningstelegram.

100-års jubilæet i 2013: landsbestyrelsen har bifaldet, at forretningsudvalget snarligt nedsætter en arbejdsgruppe med det formål at forberede markeringen af foreningens 100-års jubilæum, herunder festligholdelsen og et bogværk. Arbejdsgruppen vil blive benævnt 'JUB 100', og dens organisatoriske opbygning er igangsat.

Soldatens & Orlogsgastens Fond: i anledning af Fondens 60 års jubilæum er der ekstraordinært doneret 2 x kr. 5.000,- til hhv. Søværnets Tambourkorps og til Artillerikursus Sjællands Odde i 2003.

Et ønske om at ændre fondens til også at omfatte udenlandske orlogsbesøg, og dermed imødekomme den stigende internationalisering af Søværnets opgaver, er desværre ikke mulig. Fondens bestyrelse består af repræsentanter fra Hær, Flyvevåben og Søværn.

Portoforhøjelse: den af regeringen foreslåede portoforhøjelse fra 1/1-2004 vil medføre en meromkostning på postbesørgt forsendelse af UNDER DANNEBROG på ca. kr. 100.000,-. Forretningsudvalget og redaktøren følger sagen tæt.

Orlogsmuseet: lukningstruslen er afværget med Kulturarvsstyrelsens forslag om sammenlægning af de administrative funktioner med Tøjhusmuseet. Orlogsmuseet bliver derved et Statsmuseum, og kan som sådan videreføres. Museets hidtil selvstændige bestyrelse er nedlagt ultimo oktober 2003.

'Vedel-Fonden', der hidtil har hørt under Orlogsmuseets bestyrelse, vil blive overtaget af Marineforeningen, der i øvrigt stod som initiativtager til etablering af

mindesmærket for viceadmiral A. H. Vedel i sin tid. Landsformanden bliver fondens formand.

Landskontoret: da forretningsudvalget har imødekommet en anmodning fra kontomedarbejder Eva Iversen om at gå på halv tid frem til ca. 1. februar 2004, kan alle opgaver ikke forventes løst som hidtil. Der gøres alt for at nå alle ekspeditioner til tiden, men afdelingerne må udvise tålmodighed i perioden, hvilket også er skriftligt meddelt afdelingsbestyrelserne. Kontortiden er uændret mandag og fredag kl. 10-14.

Julemærket: samarbejde med Marinehjemmeværnet er indgået således, at mærket fremover også forhandles af flottillerne. Generelt set er samarbejdet mellem MF & MHV udviklet i meget positiv retning over de seneste år.

Rejseudstillingen har nu været anvendt 5 gange siden introduktionen ved Sendemandsmødet i Esbjerg. Desværre har vi konstateret, at de medfølgende vejledninger ikke altid følges, hvilket kan medføre beskadigelse af udstillingen. Det indskræpes derfor, at forsigtighed skal udvises ved ud- og nedpakning, og at vejledningerne nøje skal følges!

Medlemtallet har rundet 9.900 for opadgående.

Regnskab for Jubilarstævne 2003: underskuddet blev i år kr. 2.860,-, hvilket er acceptabelt (inkluderer udgivelsen af ca. 120 jubilartegn) og underskuddet dækkes som sædvanlig af "Grundfonden".

Konklusion på distrikternes behandling af emnerne fra det aflyste Afdelingsformandsmøde

På landsbestyrelsesmødet blev der udtrykt beklagelse af nødvendigheden af at måtte aflyse det planlagte Afdelingsformandsmøde. Årsagen hertil var, at der kun var tilmeldt formænd fra 29 afde-

Landsbestyrelsesmødet den 11. oktober i "Niels Juel-salen", Søofficersforeningen.

Chefen for Forsvarsstaben, viceadmiral Tim Sloth Jørgensen, talte varmt både om og til Marineforeningen under 90 års middagen i Søofficers-Foreningen. Til højre ses Marinehjemmeværnsinspektøren, kommandør Karsten Riis Andersen.

linger, hvorfor forretningsudvalget ikke kunne forsvare omkostningerne til mødet. I stedet har emnerne været drøftet på distriktsmøderne.

De distriktsvalgte landsbestyrelsesmedlemmer fremlagde afdelingernes bemærkninger fra afholdte distriktsmøder.

Konklusionen var, at der er

en generel forståelse af, at Marineforeningens struktur skal moderniseres, dog således at den nuværende distriktsinddeling fremover bibeholdes.

Forretningsudvalget arbejder videre med sagen, og det er tanken at foreningens struktur bliver lagt ud til åben debat i "Under Dannebrog".

Kulturarv

Danmarks Marineforening er gennem de 80 lokalafdelinger en markant medspiller, når der foregår højtideligheder ved marinerelaterede monumenter og mindesmærker rundt i Rigsfællesskabet.

Foreningens aktive deltagelse gælder ved monumenter for alle søens folk.

Uanset om det er fiskeflåden, handelsflåden eller Søværnet.

I flere lokalafdelinger, er foreningen aktiv deltager i vedligeholdelse og bevaring af disse, ofte markante kulturminder.

Den nuværende økonomiske situation in mente, er det ikke en selvfølge, at stat, amt eller kommune har ressourcer til at løfte disse opgaver. Derfor spiller Danmarks Marineforenings indsats en stor rolle, når det drejer sig om at bevare denne del af den danske kulturarv.

Så når Frederikshavn Marineforening deltager i den årlige mindedag for Tordenskiold, eller Morsø Marineforeningen selv skaffer de økonomiske midler til renovering af Mindeankeret for omkomne danske søfolk i handelsflåden under de to Verdenskrige, eller landsbestyrelsen og en række lokalafdelinger deltager i højtideligheder rundt i landet i forbindelse med 29. august begivenhederne i 1943 – så gør vi – Danmarks Marineforening - en forskel.

Bevarelsen af den danske maritime kulturarv er et anliggende for os alle og ikke noget der **kun** skal "fedtes" af på den offentlige sektor.

Morten

INDHOLD

Søværnets Grundskole	4
Gradstegn og mærker i søværnet 2000	7
Tordenskiold og Fladstrand	8
Lille - men vågen	9
Nyt fra Handels- og Fiskeriflåden	10
Ny Marinestue i Nordjylland	10
Nyt fra Søværnet og Marinehjemmeværnet	11
90 års festivitas i Nakskov	11
Tredje gang lykkens gang	12
Fremtidens søværn	13
Nyt medlemskartotek	14
Fest i Hillerød	14
Bog anmeldelser	15
På togt med "Niels Ebbesen"	16
Begravet i et krigsskib	18
Distriktsmøde i Hirtshals	18
Glæde på Orlogsmuseet	18
"Dem fra den kristne side"	19
Kieler Expeditionary Force, Sommeren 45	20
Læserrejser 2003	22
Nyt fra afdelingerne	23
Velkommen i Marineforeningen	29
Nyt fra Skyttelavene	30
Lindø-værftet	32

PERSONALIA

Vagtskifte hos Søværnets Materielkommando

I forbindelse med kontreadmiral Niels Mejdals pensionering pr. 31. december 2003, er kontreadmiral Kristen Husted Winther udnævnt til ny chef for Søværnets Materielkommando fra 1. januar 2004 at regne.

Orlogskaptajn i Søværnet og chef for Søværnets Minedepot ved Ebeltoft, Paul Erik H. Christensen, er af Hendes Majestæt Dronningen udnævnt til Ridder af Dannebrog. Paul Erik H. Christensen, der også er bestyrelsesmedlem i Ebeltoft Marineforening, modtog udnævnelsen ved en parade på Flådestation Frederikshavn i oktober.

Orlogskaptajn i Søværnet, Renny Madsen, er af Hendes Majestæt Dronningen udnævnt til Ridder af Dannebrog. Fra 1. december 2003 og frem til 1. januar 2006 skal Renny Madsen gøre tjeneste som teknisk chef ved Grønlands Kommando i Grønnedal, Grønland. Renny Madsen er medlem af Møens Marineforening.

Søværnets Grundskole

Af kommandørkaptajn
J. O. Løje Jensen

Eksercer/Grundskolens historie i hovedtræk

Spørger man, hvorfor Søværnets Grundskole ligger inde midt i landet og ikke ude ved havet? Kan dette besvares med at kaste et tilbageblik på historien.

Den almindelige værnepligt indførtes i Danmark i 1848. Siden da, har det til søværnet udskrevne mandskab, modtaget en indledende grunduddannelse af kortere eller længere varighed - benævnt eksercerskolen.

Mandskabet var normalt underbragt i eksercer- eller kaserneske, som var ældre fregatter eller lineskibe indrettet til formålet. I begyndelsen anvendtes de to fregatter "JYL-LAND" og "NIELS JUEL". De blev senere afløst af krydserfregatten "FYEN", der fra 1908 var kaserneskip, med fast plads ved "ELEFANTEN" - på Holmen.

Eksercerskolen varede højst 3 uger og foregik dels om bord og dels på veje og åbne pladser på Holmen. Hver skole omfattede i reglen 4 øvelseskompagnier og bestod incl. stambesætning og befalingsmænd af 600-800 mand.

Der var primitive forhold på "FYEN". To af divisionerne boede på banjerne og to på batteriet. Natten tilbragtes i hængeskøjler, hvor folk lå som sild i en tønde. De sanitære forhold var ringe og morgentoilette foregik i et vaskehus i land. Fritidsfaciliteter var et ukendt begreb.

I 1942 fandt man at risikoen for flyangreb, pga. kaserneskipets beliggenhed, tæt ved det store skibsværft B & W, var stor. Marineministeriet nedsatte derfor et udvalg, der skulle fremsætte forslag og udarbejde forprojekt til en uddannelseslejr for søværnet. Lejren skulle ligge på Sjælland og helst i et kystområde, hvor der kunne afholdes fartøjsøvelser, skydning med håndvåben, marineinfanteriuddannelse m.v.

Hård træning er en del af hverdagen i Auderød.

I november 1942 afleverede udvalget sin foreløbige rapport. På grund af begivenhederne den 29. august 1943 måtte udvalget imidlertid indstille sit arbejde i ca. 2 år, men i juni 1945 indsendte udvalget herefter et forslag til en midlertidig lejr. Den skulle ligge ved Arresødal i Frederiksværk. Her var Arresødallejren allerede oprettet, som hæren anvendte. Det var meningen, at den midlertidige lejr skulle dække behovet i 3-4 år, men det blev til 13 år og 50.000 orlogsgaster fik deres maritime grunduddannelse i Arresødallejren

Eksercerskolen i Auderød

I maj 1951 foretog det nu ændrede lejrudvalg en besigtigelse af det areal på Arrenæs, hvor Søværnets Eksercerskole (SES) senere kom til at ligge. Der var i forvejen placeret to midlertidige skydebaner. Arealet omfattede 2 landbrug, "Lerbjerggård" og "Glædelundsgård", i alt 140 tdr. land

Den 1. november 1952 gav Forsvarsministeriet omsider grønt lys og projekteringen kunne påbegyndes. Eksercerskolen skulle rumme 1168 befalingsmænd og menige og omfatte mere end 30 bygninger, eget vandværk, biologisk renseanlæg og et havneanlæg ved Arresøen. Arbejdet blev igangsat i 1954, men allerbedst da byggeriet var godt i gang, blev det stoppet i to år. Årsagen var statens økonomiske forhold, men i 1956 kom der gang i byggeriet igen.

Indvielsen

Endelig, den 8. januar 1959 blev den nye uddannelseslejr officielt overdraget søværnet, og ved samme lejlighed modtog Eksercerskolen det gamle kongeskibs rat som gave fra Hans Majestæt Kong Frederik den Niende. Den 2. maj 1959 blev skolen adopteret af Frederiksværk og Kregme-Vinderød kommuner.

Træningsbassinet

Det var et klart ønske fra Søværnskommandoen, at der i forbindelse med opførelsen også skulle bygges et overdæk-

ket træningsbassin til brug for undervisning i individuelle redningsmidler, redningsflåder, livredning m.v. Dette blev dog i første omgang afvist af Forsvarsministeriet. Men med 18 års forsinkelse blev Forsvarets første og indtil nu eneste overdækkede træningsbassin indviet den 23. juni 1977. Indtil da havde den praktiske uddannelse i redningsmidler fundet sted i civile svømmehaller i Nordsjælland.

Lappedykkeren

I november 1959 blev øvelses-skibet "LAPPEDYKKEREN" taget i brug. Skibet er placeret på græsset øst for flagbastionen og er bygget af lejrens eget personel. Skibet består af forskellige dele fra de orlogsskibe, der blev sænket i 1943. Lappedykkeren fungerer stadig som led i den daglige undervisning i sømandskab og ceremoniel.

Skibskirken

Eksercerskolens første orlogspræst, pastor H. Rørskou, arbejdede fra starten på at få etableret en kirke på skolen. Da der blev et hobbyrum ledigt i orlogshjemmets kælder, blev dette indrettet som en foreløbig kirkesal. Kirkesalen modtog fra Søartilleriet en hel speciel maritim "døbefont", en skibsklokke, med åbningen opad, støbt i 1831. Dåbskanden, der rummer en pint (1/2 liter), har været anvendt til udsækning af rom. Skolens adoptionskommuner skænkede alterkalk, disk, oblatæske og særkalke - alt i sølv. Alterbøgerne er fra "Holmens Søndagsmenighed" og messehagelen er skænket af Velfærdstjenesten. Alterskrankene er en del af en lejder og knæfaldstøppet er med skolens våbenskjold. Den 6. maj 1961 skete den officielle indvielse med pomp og pragt. Senere blev der ophængt et kirkeskib.

Kirkesalen har siden dannet rammen om mange kirkelige handlinger, såsom voksendåb af orlogsgaster, bryllupper, konfirmerationer samt dåb af børn og børnebørn af personel tilknyttet skolen.

I øjeblikket fører pastor Peter Thyssen (fra Holmens Kirke) traditionerne videre, idet han i

januar 2003 afløste orlogspræst Evgil Bank Olesen, der havde virket som orlogspræst ved SGS siden 1984.

Navneændring

1. JAN 1991 ændrede skolen navn fra Søværnets Eksercerskole (SES) til Søværnets Grundskole (SGS).

Søværnets Tamburkorps

I Auderød finder vi også Søværnets Tamburkorps, som består af 14 værnepligtige og 9 frivillige. Lederen af korpset er seniorsergent og en musiker varetager den musiske del.

Korpset er meget populært og kendt over det ganske land. Der er bud efter korpset fra nær og fjern, såvel indenlands som udenlands og såvel civilt som i militært regi. Marineforeningens medlemmer har stor glæde af Korpset hvert år til Sendemandsmødet.

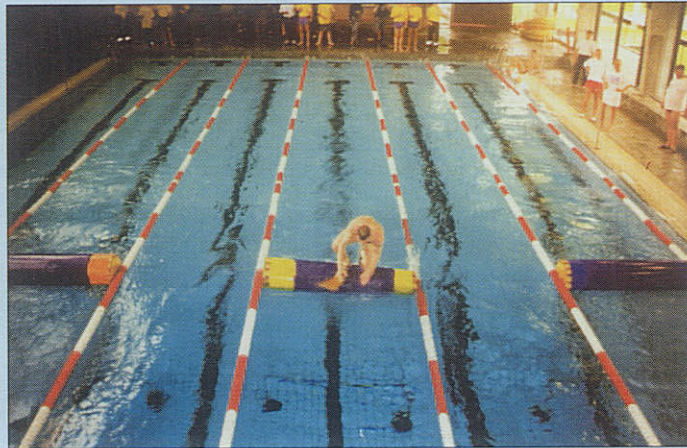
Marinefemkamp

I 1989 blev Danmarks første Marinefemkampbane taget i brug på SGS. Siden er der afviklet 4 nordiske mesterskaber i Marinefemkamp, og SGS er igen vært for de nordiske mesterskaber i 2006. Marinefemkamp består af følgende discipliner: **Forhindringsbane, sømandskab, amfibieløb, livredning, forhindringsvømning og skydning.** Søværnet har flere gange fostret verdensmestre på enkeltdiscipliner og pt. har vi en verdensmester i svøb der satte ny verdensrekord i livredning under VM i foråret 2003, hvor han samlet blev nr. 5.

Opgaver

SGS hovedopgave er, at producere veluddannede og velmotiverede orlogsgaster, der besidder de faglige kvalifikationer, der gør det muligt for SVN's enheder at løse pålagte opgaver bedst muligt.

For at nå dette mål skal SGS: planlægge, tilrettelægge, gennemføre og kontrollere grunduddannelse for **Værnepligtige - Marineelever - MP- og Frømandselever samt Kadet-aspiranter.** Derudover skal SGS koordinere uddannelsesak-

tiviteter med andre uddannelsesinstitutioner og eskadrene.

Der er 4 VP- indkaldelsehold om året med ca. 100 M/K. Alt i alt er den samlede produktion af grunduddannelser på godt 600. Hertil kommer efteruddannelseskurser for såvel menige som befalingsmænd, hvilket bringer den årlige produktion af elever op på ca. 1200.

Organisation

Grundskolen er organiseret med en chef og 3 afdelinger (uddannelses-, administrationsafdeling og infirmeri), samt 5 fagelementer (ABCD - RE/SØ - Idræt - Sanitet - Håndvåben). Personellet omfatter 9 officerer, 30 befalingsmænd, 39 menige og 39 civile (incl. Tambur-korpset). Totalt 117 personer der alle sætter en stor ære i, at de værnepligtige får en så god oplevelse som muligt under opholdet i Auderød.

Grunduddannelsen

Under grunduddannelsen bliver orlogsgasterne undervist i følgende discipliner:

- Militær optræden
- Tjenestekendskab
- Sømandskab
- Redningsmidler
- Skydeuddannelse
- Brand- og ABC-uddannelse
- Førstehjælp
- Fysisk uddannelse og træning
- Vagttjeneste
- Miljø

Undervisningen varetages af de fem fagelementer samt kom-

pagniofficeren, kompagninstruktører og delingsførere. Eleverne lærer elementær brandbekæmpelse i teori og praksis på SGS brandplads. Undervisning i redningsmidler foregår i træningsbassinet, hvor de lærer at anvende søværnets redningsveste, overlevelsedragter og redningsflåder. Uddannelsen afsluttes med en flådeøvelse på Arresøen. Idrætsundervisningen foregår i gymnastiksal, vægttræningsrum og i skoven omkring SGS. Sanitetsundervisningen leder gennem teori og praksis frem til at eleverne kan bestå den udviklede førstehjælpsprøve svarede til den Røde Kors gennemfører. I faggruppen håndvåben lærer eleverne at skyde med karabin M/96 på SGS skydebaner.

Rekruttering

Foruden de egentlige orlogsgaster modtager SGS årligt ca. 700 erhvervspraktikanter, primært fra skoler på Sjælland. Praktikanterne får på en uge en mini grunduddannelse, med ophold på skydebanen, træningsbassin, idrætshal, natøvelse mv.- naturligvis iklædt uniform. Eleverne og deres respektive skoler er meget begejstret for denne praktikuge, og mange af disse unge mennesker søger senere ind til Forsvaret.

Usikker fremtid

Foruden de nævnte aktiviteter er SGS også hjemsted for andre af Forsvarets myndigheder. Center for Fjernundervisning (CFU) med Forsvarets Brevskole anvender én af kompagnibygningerne og én er udlejet til

Hjemmeværnet. Slædepatruljen Sirius har til huse i det tidligere Orlogshjem og SOK VPL-forvaltning er placeret i administrationsbygningen. Skydebanerne bliver flittigt brugt af Hjemmeværn, Politi samt Livgarden. Så der er stadig meget liv og stor aktivitet i Auderød.

Jeg stillede i indledningen spørgsmålet, hvorfor Søværnets Grundskole lå inde i landet? Jeg håber at den historiske gennemgang har besvaret dette. Når man som chef ser på de daglige aktiviteter her på SGS, må man beundre de mænd, der i sin tid planlagde skolen på dette område, for deres fremsynethed. Skolen er genialt placeret med alle de, for en maritim grunduddannelse nødvendige aktiviteter, inden for march afstand af hinanden. Det være sig skydebane, havn, brandplads, idræts- & svømmehal, eksercerplads, infirmeri etc. Derved går der ikke kostbar undervisningstid til spille med transport.

Når dette indlæg læses, er fremtiden for SGS usikker, idet der i det militærfaglige oplæg til nyt forsvarsforlig er planlagt at sammenlægge Grundskolen med Sergentskolen i Frederikshavn. Om dette også bliver en realitet, vil det kommende forsvarsforlig vise.

Undervisning på felt- og skydebanen.

GRADSTEGN OG MÆRKER I SØVÆRNET 2000

OFFICERSGRUPPEN

Admiral Viceadmiral Kontreadmiral Flotilleadmiral Kommandør Kommandørkaptajn Orlogskaptajn Kaptajnløjtnant Premierløjtnant Løjtnant

SERGENTGRUPPEN

Chefsergent Seniorsergent Oversergent Sergent Stampersonel Kadet/Sergent (OGO/OGT) Værnepligtig sergent (OGO/OGT/NA/MA) Korporal

NATIONALITETSMÆRKE

ELEV PÅ SKOLE

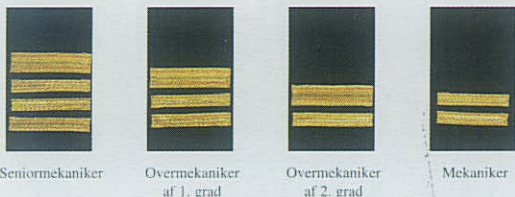
Søværnets Officerskole Søværnets Reserveofficerskole Sergentskole

MARINE KONSTABLER

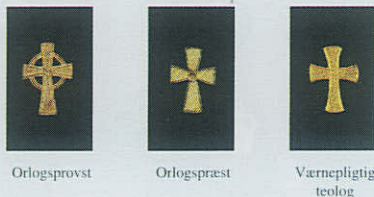
Marinespecialist Marineoverkonstabel Marinekonstabel Marineelev/Værnepligtig befaren Kampinformation Værnepligtig

MEKANIKER

Seniormekaniker Overmekaniker af 1. grad Overmekaniker af 2. grad Mekaniker

GEJSTLIGT PERSONEL

Orlogsprovst Orlogspræst Værnepligtig teolog

MUSIKER

Musikdirigent Musiker

KASKETSKYGGER

Officerer af admiralsklassen Kommandør Kommandørkaptajn Orlogskaptajn Orlogsprovst

KASKETEMBLEMER

Officersgruppen (gejstligt personel - musiker personel) Sergentgruppen Mekaniker Jakkeklædte menige

KOKARDER

Ankerknop Konstabelgruppen Værnepligtig

TJENESTEGRENSEMBLEMER

Våben, artilleri Våben, torpedo Militærpoliti Våben, mine Kampinformation Elektronik Informatik Automatik Kommunikation Maskin Administration Sanitet Proviant/Forplejning

UDDANNELSESTEGN

Flyveremblem Faldskærmsemler Helikopterobservatør Ammunitionsrydder Undervandsbådsemler

Distinktionering af løjte- og tandlægepersonel i Søværnet

Generalløjte = Kontreadmiral
 Stabsløjte af 2. grad = Kommandørkaptajn
 Overløjte, overandløjte = Orlogskaptajn
 Reserveløjte af 1. grad, reservetandløjte af 1. grad = Kaptajnløjtnant
 Reserveløjte af 2. grad, reservetandløjte af 2. grad = Premierløjtnant
 Reserveløjte af 3. grad, reservetandløjte af 3. grad = Løjtnant

Løjte og tandløjte bærer tjenestegrensfarve (ponceaunød) mellem striberne i distinktionstegnet.

Underløjte/underandløjte = Værnepligtig sergent.

Produktion: F. Hendriksen's Eft. A/S.

Tordenskiold og Fladstrand

Flådebyen Frederikshavn er tæt knyttet til den gamle søhelt.

Frederikshavn – Selv om det efterhånden er 313 år siden den norske rådmann Wessels 10. barn blev født, fik dette drengebarn så markant et livsforløb, at der rundt i landet stadig lægges krans og afholdes forskellige tiltag for at mindes den senere flådeofficer. Dette gælder også Fladstrand – nu Frederikshavn.

Knøsen Peder Wessel fik i sit korte liv en karriere uden side-stykke. Ved sin død var han – sin unge alder til trods – vice-admiral i den kongelige danske flåde, samt adlet under navnet Tordenskjold.

Mange af Tordenskjolds tog-ter udgik fra det daværende Fladstrand. Det er baggrunden for, at byen Frederikshavn hver år den 28. oktober markerer fødselsdagen med flere aktiviteter.

Det sker ved skansevagt og kransenedlæggelse ved statuen af søhelten på Fisketorvet. Kransenedlæggelserne blev i år foretaget af chefen for Flådestation Frederikshavn, kommandør Axel Fiedler samt borgmester Erik Sørensen

Begge hylkede i deres taler søhelten for dennes mod til altid at stå op imod "fjender". Med slet skjult adresse undlod borgmesteren ikke at pege på de "angreb" han fornemmede der på nuværende foregår mod Flådestation Frederikshavns eksistens, så han appellerede til alle, der ville flådestationen det godt, "om at væbne sig med Tordenskiolds dyder".

Frederikshavn by og Flådestation Frederikshavn fejre Viceadmiral Tordenskiolds fødselsdag med maner.

(Foto: Chefsergent Claus J. Gustafsen).

Flere venner af Tordenskiold

Ved det efterfølgende samvær i Officersklubben på Flådestationen, deltog omkring 100 personer fra byens erhvervsliv, Frederikshavn Marineforening med mere.

Her modtog elev nr. 56 på skoleskibet "Danmark" Anette Madsen samt kadet Mejse Andersen og løjtnant Rasmus Christensen, alle Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole, Tordenskjolds Fondens ud-mærkelse.

Samtidig havde kendte kræfter i Frederikshavn anbefalet direktør Ernst Trillingsgaard, Aalborg, direktør i Nordjyske Bank, Jens Ole Jensen samt chefen for ubåden "Kronborg" kaptajn løjtnant Per Ring Henriksen til optagelse som "Ven af Tordenskjold".

Lille - men vågen

Det er ikke en naturlov, at store afdelinger har mere gang i aktiviteterne end de små. Det er Søllerød Marineforening et godt eksempel på.

Selv om foreningslivet i Danmark har det godt og trives i bedste velgående, er der meget fokus på volumen og medlems-tilgang. Dette er også tilfældet i Danmarks Marineforening med de godt 9.900 medlemmer fordelt på 80 lokalafdelinger rundt i rigsfællesskabet.

Det samlede medlemstal i Danmarks Marineforening er stabilt stigende. Medlemstilgangen er selvfølgelig ikke jævnt fordelt på afdelingerne, men foregår i variable perioder fra afdeling til afdeling. Kendetegnet er det dog, at det er de store afdelinger, der har størst tilgang. Dette skyldtes formodentlig, at jo flere medlemmer des mere synliggørelse.

Tre under tyve

Af de i alt 80 lokalafdelinger er der tre med et medlemstal under tyve. Det er (pr. 30. oktober 2003) Tønder med 7 medens Søllerød og Vejle hver har 13 medlemmer.

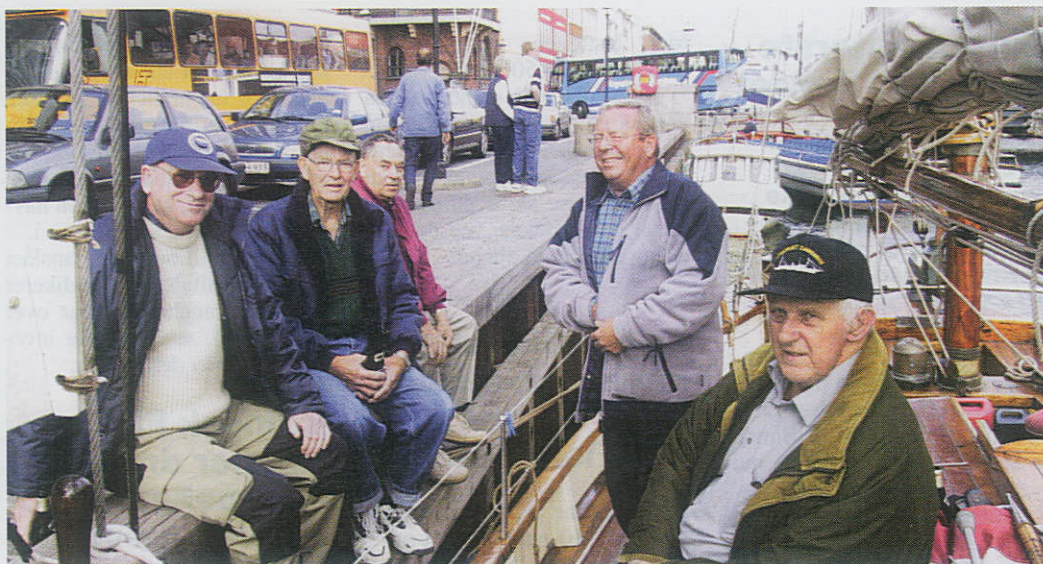
Under Dannebrog har taget pulsen på de "tre små". I Tønder og Vejle er det på nuværende småt med aktivitetsniveauet. En hvervekampagne med udgangspunkt i Marineforenings nye rejseudstilling og med hjælp fra én eller flere af de omliggende lokalafdelinger, kunne måske få nogle af områdernes gamle marinere og personer med søfartsrelaterede erhverv og uddannelser til at melde sig under fanerne.

Søllerød kæmper hårdt

Ved stiftelsen af Københavns Marineforening i 1914 havde man egentligt tænkt sig, at den skulle dække ikke blot hovedstaden men også omegnen. Der opstod dog hurtigt behov for mindre afdelinger i Københavns omegn.

Ved Søllerød Marineforenings stiftende generalforsamling den 28. august 1945 havde afdelingen 19 medlemmer med W. Dünweber som formand.

Det gennemsnitlige med-

lemstal har hen af vejen ligget på ca. 30 medlemmer, oplyser den nuværende formand, Leif Henning Runager. "På et tidspunkt har vi haft 60 medlemmer" siger han og fortsætter, "Grunden til det faldende medlemstal har ikke været utilfredshed med foreningen, men skyldes dødsfald og fraflytning samt manglende tilgang. Vi har da stadig et medlem, som har været med fra afdelingens start".

Leif Henning Runager fortæller, at meget har været forsøgt for at få nye medlemmer. "Man har endog fremstillet materiale om Marineforeningen, som blev uddelt af medlemmerne til de fleste brev-sprækker i kommunen – resultat 0 – det der giver bedst resultat, er det enkelte medlems agitation i bekendtskabskredsen".

"Det vi tit støder på af begrundelser for ikke at være medlem, er manglende tid" siger Leif Henning Runager, "Det kan jeg ikke argumentere imod, da jeg alt for godt kender problemet selv. Jeg er lyst-fisker, bestyrelsesmedlem i en boligorganisation, kontrollant i et forsikringsselskab og har også to børn, der gerne vil se mig engang imellem – og så er jeg endda pensionist – andre har jo også et arbejde at passe" slutter han.

Mange aktiviteter

Søllerød Marineforening har i dag til huse i egen marinestue. Stuen er etableret i en nedlagt

værkstedbygning ejet af et af medlemmerne. Stuen, der har plads til 30 siddende personer, er indrettet med bar og bil-lard, udestue og have.

I marinestu- en afvikles diverse medlems- og ulke-aftener med spisning mm. De få medlemmer in mente, mener afdelingen ikke de kan være bekendt at invitere foredragsholdere til disse arrangementer. Til

Søllerøds Bestyrelse klar til afgang fra Nyhavn

gængæld er der flere besøgsarrangementer rundt til relevante steder i lokalområdet, samtidig med at folkene fra Søllerød ofte møder op til begivenheder i naboafdelingerne. Herudover har seks mand netop deltaget i en kapsejls – som de i øvrigt var så beskedne at vinde.

Selv om afdelingen med et medlemskontingent på kr. 200,00 lever spartansk, er konklusionen fra Søllerød, at foreningslivet går godt og at medlemmerne er glade for den lille - men levende afdeling.

De mindre afdelingers store force, ligger jo netop i det intime kammeratlige liv, som lettere udfolder sig, end blandt et hundredtalligt medlemsskare. (Citat: "Marineforeningen i Danmark 1949" af daværende landsformand kommandør Paul Ipsen)

Møder og stævner Marineforeningen 2004

Til almindelig orientering samt til notater i kalenderen bringes følgende:

- 06. marts Landsbestyrelsesmøde 1/2004 i Nyborg
- 20. - 21. marts Landsskyttestævne i Brøndby
- 07. - 09. maj Sendemandsmøde i Svendborg
- 04. - 06. juni 12. Nordiske orlogsstævne i Nyborg/Korsør
- 29. august Jubilarstævne på Nyholm, København
- 09. oktober Landsbestyrelsesmøde 2/2004 i København.

Europas største akvædukt indviet

Fremtidens afløser for godstransport på det overfyldte europæiske vejnet – flod og kysttrafikken – fik et stort spring fremad ved indvielsen af ny akvædukt den 10. oktober

Tyskland – Den 918 meter lange akvædukt, der krydser Elben ved Magdeburg, blev af Bundeskanzler Helmut Schröder indviet den 10. oktober.

Inden da havde bygningsværket bestået sin prøve med gennemsejling af et pramtog på 150 meter længde.

Akvædukten er kernen i en storstilet udbygning af vandvejene fra Rhinen til Berlin, der i fremtiden tillader besejling af skibe med op til 110 meters længde og en lastkapacitet på 2.000 tons eller de såkaldte lasttog med 185 meter i længden, 11,40 meter bred og en dybgang på max. 2,80 meter.

Med lasttogene er maksimal lastkapacitet 3.500 ton.

Før skulle alle skibe, der fra vest skulle ind omkring Berlin, bruge skibshejseværket Rothensee. Rothensee hejseværket kan ikke servicere skibe på over 82 meter, så fordelene ved det nye anlæg er til at få øje på.

Fiskeribranchen have igen succes med DanFish Messen

Kontrakter og aftaler for anslået 60 millioner var det økonomiske resultat af anstrengelserne

Aalborg – Selv om DanFish Messen - der løb af stablen først i oktober i Aalborg Hallen - med ca. 21.000 gæster havde små 9.000 færre besøgende end i 2001, var arrangementet - med de mange kontrakter og aftaler i mente - en succes.

Derfor kom fødevarerminister

Mariann Fischer Boels åbnings-tale også til at stå som et sandhedstegn for branchen idet hun her sagde, at fiskeriet er en sektor der trodser alvoren i den øjeblikkelige situation og hun mente i øvrigt, at branchen havde noget at have selvtilliden i.

De 60 millioner, der anslået blev lavet aftaler om, indikerer at fiskeribranchen er klar over og parat til, at dække de investeringsbehov der altid er.

Islandsk Fiske-skipper dræber kæmpehaj – med de bare næver

Alternativ fangstmetode på stranden ved Kuummiit i det østlige Grønland

Esbjerg – Ifølge Fiskeri Tidende er ovenstående ikke et sagn – men den skinbarlige sandhed.

Fiskeri Tidende har historien fra den britiske tv-station Sky News, der fortæller, at den

islandske fiskeskipper, Sigurdur Petursson dræbte en 300 kilo tung haj med de bare næver.

Besætningen fra "Erik den Røde" stod i det lave vand i Kuummiit og rensede fisk, da hajen – sandsynligvis tiltrukket af blodet i vandet – nærmede sig fiskerne.

Petursson sprang ud til hajen og tog et godt greb i halen på den. Så trak han den ind på land, hvor han dræbte den med en kniv.

Fleere øjenvidner kan bevidne den noget usædvanlig handling.

Måske var det en Grønlandshaj

Grønlandshajen lever hovedsagligt af fisk og sæler og kan blive op til seks meter lang og nå en vægt på mere end 1.000 kilo. Der drives ikke længere direkte fiskeri efter arten. Tidligere var den eftertragtet af norske, islandske og grønlandske fiskere for dens leverolie. Kødet er giftigt i rå tilstand. Hajen anses for at være potentielt farlig på grund af dens størrelse.

Ny Marinestue i Nordjylland

Samarbejde mellem Hjørring Kommune og Marineforeningen for Hjørring og Omegn sikrer nye lokaler til Marinestuen

Hjørring – Ved Hjørring Marineforenings 50 års jubilæum i 1993, kunne daværende Landsformand kommandør V. P. Heise i jubilæumsskriftet fortælle, at afdelingen, med 60 medlemmer, blev stiftet den 5. december 1943 som 73. afdeling i Danmarks Marineforening. Blandt de 60 nordjyder var medlem nr. 10.000 i landsforeningen, der i disse år nåede sit højdepunkt med 13.000 medlemmer.

At Danmarks Marineforening igen er ved at vende tilbage til fordoms styrke, er udviklingen i Hjørring et godt eksempel på.

Turbulent periode

Syv år efter stiftelsen, fik Hjørring Marineforening for første gang "foden under eget

Medlem af Hjørring Marineforening, Ole Steffensen sørger for, at huset på Karolinevej får det rette maritime præg.

bord". Det gamle Hotel Du Nord lagde lokaler til afdelingens første Marinestue. Ved en voldsom brand i 1957 "gik alt brandbart inventar op i luer og alt metal smeltede som is for solen" som lokalpressen skrev.

Siden har afdelingen skiftet tilholdssted ikke mindre end fem gange, samtidig med at

medlemstallet bevægede sig fra 120 ned til ca. 30.

Selv om Snedker- og Tømrerforbundet de seneste 10 år udviste stor gæstfrihed og lagde lokaler til afdelingens møder, var bestyrelsen af den overbevisning, at skulle medlemsnedgangen stoppes, var et af midlerne "egen marinestue".

Kommunen hjælper

"Miraklet skete i foråret 2002" siger formanden Bent Simonsen. "Vi blev indkaldt til møde med borgmester Bent Brown, som tilbød os, at låne huset på Karolinesvej 54 og vi var ikke sent til at sige ja tak".

Siden juli 2002 har medlemmerne så været i gang med at male huset, såvel indvendig som udvendig. Samtidig gik man i gang med at samle inventar fra Skagen i nord til Hadsund og Hobro i syd. Ifølge sekretær Birger Nielsen, har medlemstallet samtidigt stabiliseret sig omkring 40 med opadgående tendens.

Så endelig – lørdag den 27. september kunne Hjørring Marineforening sætte kronen på værket med flagallé og reception i det nye marinehus.

Borgmester, militære chefer samt repræsentanter fra seks lokalafdelinger i distrikt 12 – i alt ca. 70 personer – mødte op for at gratulere med det nye hus samt overrække en sand gave-regn.

Første 900-klasse til Marinehjemmeværnet

Ny Marinehjemmeværnsflotille og nyt fartøj i Rødby Havn

Nykøbing Falster – Lørdag den 18. oktober kunne chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Ulf Scheibye på havnen i Nykøbing Falster, navngive det første af i alt seks nye fartøjer til Marinehjemmeværnet.

Som omtalt i Under Dannebrog's september/oktober udgave, fik skibet navnet "MHV 901 Enø".

"MHV 901 Enø" stationeres i den nye Flotille 284 Østersøen med flotillechef kaptajn løjtnant Hans Jørgen Jensen som chef. Den fysiske placering bliver Rødby Havn hvor skibet bliver en stærk medspiller i forureningsbekæmpelsen i de meget trafikerede farvande omkring Møn, Falster og Lolland.

"MHV 901 Enø".

FAKTA:

Værft:	Søby Stålskibsværft
Materiale:	Skrog: Stål Overbygning: Aluminium
Længde:	27,2 meter
Bredde:	5,6 meter
Dybgang:	2,2 meter
Fra vandflade til toppen:	ca. 14 meter
Deplacement:	113,1 ton
Servicefart:	9,5 knob
Max Speed:	13 knob
Besætning:	12 mand

"Elbjørn" ud af flådens tal

En annonce i Søfart besegler skibets fremtidige skæbne. Skibet udbydes til højstbyden.

Frederikshavn – Interessen for at blive isbryder skibsreder er enorm. Siden Søværnets Materielkommando sidst i september annoncerede skibet til salg, har der fra mange sider været stor opmærksomhed i forbindelse med en eventuel overtagelse.

Formålene har været mange. Restaurant, husbåd, museum, erhverv eller beskæftigelsesprojekt er blandt formålene der er kommet frem på nuværende.

Frederikshavn Marineforening er medinteressent i et projekt der blandt andet har til formål, at bevare skibet i det nordjyske. Afdelingen føler, at det må være relevant, med en fremtidig placering i den by hvor den for rundt 50 år siden blev bygget og søsat.

90 års festivitas i Nakskov

Efter et anstrengende festprogram kan Nakskov Marineforenings bestyrelse gå ned på almindelig servicefart.

Nakskov – Danmarks Marineforenings næstældste afdeling kom godt igennem festlighederne i forbindelse med 90 års jubilæet.

På selve jubilæumsdagen afholdt afdelingen receptionen i marinestuen. Stort rykind og mange gaver.

Lørdag den 20. september afvikledes festarrangementet. Dagen startede med kransnedlæggelse og taler ved Eli Sembergs gravsted. Eli Semberg var formand i Nakskov Marineforening gennem 51 år. Ved højtideligheden deltog Eli Sembergs datter, Joan Semberg, landsformand Otto Lichtenberg, landssekretær

Søren Konradsen, pastor P.C. Behrens, formanden for Burg Marineforening samt et større følge fra foreningen.

Aftenens festmiddag på Skovriddergården havde, foruden de mange gæster med tilknytning til Marineforeningen, deltagelse af Nakskovs borgmester, Flemming Bonne Hansen og fru Bonne Hansen.

Nogle hæsblæsende dage fik hermed en festlig afslutning med god mad og vine, gode taler og efterfølgende dans til ud på de små timer.

Landsformand Otto Lichtenberg overrækker en taljeblok fra en af de tidligere Huntfregatter til Nakskov Marineforenings formand Henri A. L. Holm. "Rolf Krake", Nakskovs adoptionsskib fra 1953 til 1963, var en af de såkaldte Huntfregatter.

Fra kransnedlæggelsen ved tidligere formand for Nakskov Marineforening, Eli Sembergs grav, ses pastor P. C. Behrens, næstformand Peder Krogh, formanden Henri A. L. Holm og Johannes Norenz, Burg Marineforening.

Tredje gang lykkens gang...

Dykkerskib adopteret af Ebeltoft Kommune

Af S. E. Rønde Olesen

Ebeltoft – Endelig skete det, at Ebeltoft Kommune kunne adoptere Dykkerskibet "Læsø", der anløb trafikhavnen i Ebeltoft i forbindelse med de tre maritime dage i august. Det var oprindelig planen, at "Læsø" skulle adopteres i forbindelse med byens købstadsjubelæum i 2001, men det blev aflyst, da skibets chef blev langtidssygemeldt. Også sidste år måtte adoptionen udskydes på grund af skibets opgaver.

Bag de maritime dage stod Ebeltoft Marineforening, som har stået "fadder" til adoptionen samt Ebeltoft Ro- og Kajakklub, Dykkergruppen Ebeltoft og Ebeltoft Sportsdykkerklub.

På de maritime dages første dag gled Y307 "Læsø" i det smukke sommervejr til kaj, hvorfra Marineforeningen affyrede to kanonsalutter. "Læsø" uddanner dykkere fra Søværnets Dykkerskole og civile dykkere. Det blev bygget i 1972 på Svendborg Værft som en orlogskutter af "Barsø-klassen" og siden ombygget med ekstra tank agter og en udvendig dykkerklokke.

Marineforeningens formand Chr. Koudal var med til at hente "Læsø" på Rheden i Ebeltoft Vig. Her var han sammen med andre gæster fra Ebeltoft sejlet ud med travaljererne fra foreningen.

Formanden kender "Læsø"

"Jeg kender "Læsø", siger Chr. Koudal, der efter mere end 25 år, som minedykker, har været

med fartøjet på flere togt. Vi er glade for, at skibet passer fint med det her i byen oprettede Dykkehistorisk Selskab og museumssamlingen i Sundhedscentret – det tidligere Ebeltoft Sygehus. Museet er åbent for dem, som måtte være interesseret blot de aftaler tid, – siger Chr. Koudal til Under Dannebrog.

"Læsø" afløser kommunens tidligere adoptionsskib, tankfartøjet "Skinfaxe", der er udgået af flådens tal og senere solgt til der afrikanske land Nigeria.

"Åbent skib" m.m.

Adoptionshøjtideligheden fandt sted på Det gamle Rådhus. Her blev der talt af borgmester Jørgen Brøgger og adoptionspapirerne blev underskrevet, mens kommunen og skibets besætning udvekslede våbenskjolde. Borgmesteren gav besætningen

„Læsø“ glider til kaj i Ebeltoft.

indblik i Ebeltofts historie som aktiv søkøbstad og med en rig holdig maritim historie. Senere var der middag på Det nye Rådhus, hvor flere havde ordet.

De tre maritime dage bød på et afvekslende program, som overværedes af mange turister og fastboende. Et besøg af Marinehjemmeværns-kutteren 812 "Hercules" fra Randers måtte desværre opgives, da fartøjet var bundet til andre maritime opgaver.

Ebeltoft Marineforenings formand Chr. Koudal, næstformand og borgmester Jørgen Brøgger med Chefen for "Læsø" premierløjtnant Søren Pedersen på højre fløj.

Fremtidens søværn

Set i lyset af Forsvarskommandoens nye udspil om fremtidens Forsvar

Af Marianne Hansen, Forsvarets Oplysning og Velfærdstjeneste

København - Siden starten af 1990'erne, hvor Olfert Fischer for første gang slog sine folder i Golfen, har det danske søværn støt og roligt lagt sin stil om fra at være et værn mod invasion til at blive et værn på farten. Med det nye oplæg fra forsåret bliver denne indsats styrket væsentligt, og igangværende projekter som de nye flexskibe, VIKING-projektet og de nye patruljeskibe kan fra første færd udnyttes i kommende internationale operationer.

Flere sejlene enheder

I dag har søværnet ca. 1500 stillinger i de sejlede enheder, og her lægger forsvarsoplægget op til forbedringer forudser stabschef i Søværnets Operative Kommando (SOK) kommandør Palle Cortes. "Hvis oplægget bliver gennemført som beskrevet, vil vi have 1800 stillinger i de sejlede enheder. Vi skal have styrket de spidse enheder og slanket strukturen", siger han. Det betyder, at nogle af de stillinger, der i dag er landbase-ret vil blive overtaget af sejlede tjenester.

Hvordan de forskellige sejlede enheder skal fordeles i de tre eskadrer, som oplægget har skitseret, er endnu ikke afgjort. Men det er ifølge stabschefen stadig eskadrene, der kommer til at stå for den daglige drift af enhederne og for den grundlæggende uddannelse for personalet.

Støttecentre til logistik

NATO er i dag interesseret i kapaciteter, der er deployerbare og kan opretholdes ude i operationsområdet gennem længere tid. Det kræver forsyninger og et fast personel på stedet, der kan tage sig af reparationer på skibene, præcis som den mobile logistiske enhed, MLOG, i disse dage tager sig af patruljeskibene i Gibraltar. Men i fremtiden skal det sættes i system. Den mobile logistik enhed får sin egen "pind" i diagrammerne i forsvarsoplægget ved siden af to faste operative logistiske støttecentre, som er underlagt

SOK. I dag foregår udsendelserne af personel til støtteoperationer fra flådestationer. Kommandør Palle Cortes ser det derfor som en nyskabelse, at man laver centre, der specifikt er beregnet på at understøtte enhederne både ude og hjemme. De to faste operative logistiske støttecentre kommer til at høre hjemme i henholdsvis Frederikshavn og Korsør.

Skolerne sammenlægges

Søværnets skoler må også imødesee store ændringer, hvis de fem nuværende skoler sammenlægges til kun tre skoler. Palle Cortes forklarer: "Søværnets Officersskole bliver, hvor den er. Derudover forventes Søværnets Grundskole i Auderød nedlagt og grunduddannelsen flyttet til Frederikshavn til sergent- og reserveofficersskolen, som i så fald nok kommer til at hedde Søværnets Sergent- og Grundskole. Teknikskolen og Taktik- og Våbenskolen forventes lagt sammen til én skole, der i givet fald kommer til at hedde Søværnets Specialskole, men nogle af kurserne forventes at blive, hvor de er, som fx Artilleriskolen Sjællands Odde og Kampinformationskolen i Frederikshavn. Sidstnævnte forventes dog udvidet med den del af taktik- og våbenskolen, som ellers ligger på Holmen i dag. Teknikkurset er planlagt til at blive på Holmen, men det er ikke sikkert, det ender sådan", siger stabschefen.

Kongsøre for dykkerne

Frømandskorpset forudses efter de nye planer styrket, men heri indgår også minørtjenesten plus det personel, der i øvrigt vil være på Kongsøre. Også Dykkerskolen flyttes til Kongsøre fra Holmen, ligesom minørtjenesten allerede er i gang med at flytte. Kongsøre bliver altså samlingssted for det personel, der har tilknytning inden for dykkerområdet.

Materiellet fordeles

Der hvor ændringerne for søværnet bliver størst er i forbindelse med de mere overordnede strukturelle organisationsændringer. Der er lagt op til, at de værnsspecifikke materielkommandoer sammenlægges til en fælles "Forsvarets Materieltjeneste". Det gør, at flådestationerne ikke fremover vil være den forlængede arm for Søvær-

nets Materielkommando, som de er i dag. For der vil ikke være noget, der hedder Søværnets Materielkommando. "Flådestationerne vil i stedet blive underlagt SOK, som så blandt andet skal overtage den operative logistik, det vil sige vedligeholdelse, reparation og forsyning af enhederne. Andet vil gå til den fælles materieltjeneste, noget til den fælles etablerings- og vedligeholdelsestjeneste og andet igen til den fælles depot- og værkstedsstruktur", vurderer Palle Cortes.

Mere personel til værnssælles enheder

På grund af de mange værnssælles tiltag vil en større del af søværnets personel indgå på poster uden for SOK regi, blandt andet i den værnssælles materieltjeneste. Og ligesom alt andet personel i forsåret skal også Søværnets folk forvaltes

og administreres fra en samlet personeltjeneste for hele forsåret. Det er en betydelig ændring fra nu, hvor SOK sammen med en række personelmyndigheder fordelt på forskellige niveau 3 myndigheder forvalter personalet.

Samlet set ændres der ikke ved selve søværnets funktioner. De civile maritime opgaver i Danmark og arbejdet for at kunne operere i større internationale sammenhænge føres videre fra det nuværende forsvarsforlig, dog i en styrket udgave for de skarpe opgavers vedkommende. Der, hvor ændringerne vil føles størst for søværnets personel, vil blive i omlægningerne af arbejdsopgaver i kommandoen og på flådestationerne i forbindelse med de værnssælles strukturændringer, samt ved skolernes placeringer.

OBS

Tom Kyndi Christensen, Frederikshavn, har bedt os bringe denne indkaldelse

OBS

Til alle tidligere mathelever på Lynæsfortet årgang 1955

1. Planlagt jubilæum den 20. april 2005 på Langelandsfortet.
2. Opsamling af adresser m.v., elev nr., stam nr., navn
3. I bedes kontakte skriv/ring til Filip eller Ole (Se fodnote)
4. Det er vigtigt at opgive elev/stam nr.
5. Der skal bruges foto fra Lynæstiden til fremstilling af Jubilæumshæfte, kig i jeres gemmer og fremsend disse foto til Filip. Returneres snarest (dagen efter).
6. FODNOTE:
Filip Nielsen, elev nr. 408, stam nr. 244220, Østerskovvej 59, 5932 Humble., tlf. 62561242,
E-mail – Filipnielsen@mail.dk
Ole Andersen, skolestræde 13, 5932 Humble,
tlf. 62561264, Fax + E-mail, Energigruppen@get2net.dk

Skoleskibet "Københavns" forlis

København – Omkring 75 års dagen for skoleskibet "Københavns" forsvinden, formodentlig natten til den 23. december 1928, vil der på Danmarks Radio P1 i programmet "Danmark Kort" komme et indslag om skibet.

Nogle af oplysningerne til radioprogrammet kommer fra Erik Jensen, Svendborg, der er yderst kompetent når det drejer sig om oplysninger vedrørende "København". (Se Under Dannebrog januar/februar 2003 samt www.skoleskibet-koebenhavn.dk).

Nyt medlemskartotek

København - Vort nuværende medlemskartotek, der for flere år siden blev designet af Bente Hein, har nu i flere år opfyldt foreningens krav til medlemsregistrering, samt fremstilling af diverse rapporter.

Imidlertid har den hurtige udvikling indenfor EDB og især IT betydet, at det nuværende medlemskartotek ikke kan opdateres via internet og derfor ikke udnytter de muligheder, som den ny teknik giver.

Dertil kommer, at flere og flere afdelinger har taget den ny IT-teknologi i brug bl.a. ved at fremsende blanketter via e-mail. Vi har derfor i det seneste års tid drøftet muligheden af, at afdelingerne via internet selv skulle kunne foretage opdateringer af data for deres medlemmer f.eks. adresseændringer o.lign.

Ved hjælp af ekstern bistand er der nu fremstillet et helt nyt medlemskartotek,

der er baseret på en on-line løsning, og det nye medlemskartotek vil fremover være placeret på en ekstern server, hvortil der blive on-line adgang – også fra landskontoret.

Det nye medlemskartotek er siden august måned afprøvet af Svendborg, Korsør og Esbjerg afdelingerne, der har foretaget indmeldelser, ændringer og udmeldelser direkte i kartoteket via internet med henblik på at sikre, at det nye kartotek virker efter hensigten samt at kunne foretage eventuelle rettelser til systemet. Den umiddelbare reaktion fra de tre afdelinger har været særdeles positiv.

Samtidig er ændringer m.m. fra de tre afdelinger ligeledes foretaget i det nuværende medlemskartotek, således at det sikres at opdatering i begge kartoteker giver samme resultat. Afprøvningen af systemet forventes afsluttet med

udgangen af november, hvorefter der foretages en endelig gennemgang og kontrol af medlemsdata for de tre afdelinger.

Fra 1. januar 2004 vil vi så overgå til kun at benytte on-line systemet og alle afdelinger vil derefter få tilbud om at koble sig på. For de afdelinger, der fortsat indsender blanketter til landskontoret, vil opdateringen blive foretaget af landskontoret – ligeledes i det nye system.

I on-line systemet vil afdelingen ligeledes kunne udtrække data for sine medlemmer og benytte disse til udskrivning af forskellige medlemslister og –statistikker.

Der er udarbejdet en udførlig skriftlig vejledning i brugen af systemet, der vil blive fremsendt til de afdelinger, som ønsker at koble sig på.

I begyndelsen af januar 2004 vil alle afdelinger mod-

tage mere udførlig information om de nye muligheder, som vi håber man vil tage godt imod.

Med det nye medlemssystem har Marineforeningen taget et stort skridt mod en moderne og holdbar løsning på lang sigt, og forretningsudvalget håber at mange afdelinger efterhånden vil se en fordel i at koble sig på denne internet-løsning, der vil betyde en hurtigere registrering og give afdelingerne mulighed for direkte at kunne trække på data for deres medlemmer til forskellige formål.

Samtidig vil det medføre en reduktion af arbejdsmængden på landskontoret, der derefter vil få mere tid til løsning af de efterhånden mange andre opgaver.

Forretningsudvalget

Fest i Hillerød

Den 22. november 2003 fyldte HILLERØD MARINEFORENING, Birkerød Bakke 75 år.

Dette blev fejret med en velbesøgt reception, hvor afdelingen fik besøg af adskillige såvel årgangskammerater og skibskammerater som "våben"-fæller.

Om aftenen var foreningen vært ved en festmiddag for alle medlemmer med ledsagere.

Denne meget hyggelige kammeratskabsaften blev indledt ved seks glas med velkomstdrinks og en om-sig-gribende "hilsen på" og "ka du huske".

Efter gasternes udveksling af "memoirer" gik man over til den "alvorlige" del af festivitets'en.

Dette var udmøntet i, at foreningens "skaffemester" havde sørget for servering af en yderst velkomponeret "gammeldags" tre retters middag med tilhørende og yderst elegant matchende vine.

Under middagen udspandt der sig selvfølgelig en masse sludren om gamle dage og udveksling af historier.

Dette gav i øvrigt anledning til enkelte "reprimander" fra banjer-mesteren, om overholdelse af hensynsfuld adfærd af hensyn til de tilstedeværende damer.

I øvrigt er den forhenværende mariner "talje" direkte efterkommer af én af de meget aktive medlemmer, som fik vores forening i gang igen i krigsårene.

Efter adskillige GLAS afsluttede man aftenen med en gang natmad.

Næste nummer af

UNDER DANNEBROG

udkommer 1. februar 2004.

Stof og billeder skal være redaktionen i hænde senest den 01. januar 2004

AFDELINGSSTOF

senest den 15. december 2003.

OBS: Husk altid at sætte kontaktelefonnummer på materiale fremsendt til redaktionen

Materialet skal sendes til:

Redaktør Leif Mortensen, Par No 1 als
Vesterbrogade 8, Postboks 140, 8800 Viborg
tlf. 86 60 04 88
e-mail. redaktion.ud@marineforeningen.dk

Flådens skæbnenat

**Af kommandør
V. P. Heise.
(Landsformand
1979-94).**

Der er i det sidste halve århundrede skrevet adskillige hyldemeter om den tyske besættelse af Danmark under 2. verdenskrig og herunder om begivenhederne op til og om natten til den 29. august 1943. Værkerne spænder vidt, fra doktorafhandlinger skrevet af historikere over tidsskriftartikler til øjenvidneskildringer af amatører. Omfanget fremgår af listen over kildematerialet til endnu en bog, der er udgivet i anledning af 60-års dagen for Flådens skæbnenat den 29. august 1943:

**FLÅDENS SÆNKNING
– 29. AUGUST 1943**
skrevet af Søren Nørby.

Denne bog bør have sin plads på reolen ved siden af kommandørkaptajn F.H.Kjølsens "Da Danmarks Flaade blev sænket" fra 1945, hvis den da ikke skal ligge fremme på grund af sit elegante format og lay-out. Den fortjener den plads, ikke fordi den ændrer meget ved den "vidneforklaring", som stabschefen ved Kystflaaden den 29/8-43 som den første afgav med sin bog, men fordi Søren Nørby med sin fremstilling af de dramatiske begivenheder ligesom bringer orden på boghylden. Han har her givet en systematisk samlet redegørelse for hver enkelt enheds historie og skæbne fra søsætning til ophugning.

Det er først og fremmest gjort gennem et stort antal fotografier, hvor de fra tidligere udgivelser kendte er suppleret

med nogle ikke tidligere offentliggjorte. Takket være bogens store format fremtræder disse billeder som helsidesreproduktioner af god kvalitet, så de kan studeres i detaljer.

I den ledsagende tekst beskrives de enkelte enheder dels med silhuettegninger og data hentet på Søværnets Taktik- og Våbenskole, dels ved en redegørelse for det pågældende skibs historie, og hvad der skete med det under begivenhederne på Holmen samt i provinshavne og de indre farvande den 29. august.

Beretningen er som nævnt dokumenteret i et fyldigt kildemateriale og sat i en ramme, der placerer sænkningen i sammenhæng med Danmarks og flådens situation under 2. verdenskrig.

I et forord sætter historikeren Jørgen H. Barfod besættelsen i perspektiv med en beskrivelse af udviklingen fra den 9. april 1940 til bruddet med "samarbejdspolitikken" og den videre kamp til den 5. maj 1945.

Forfatteren gør i en indledning rede for den danske flåde 1939 – 43, og i et afsluttende afsnit giver han en kort beskrivelse af efterspillet op til befrielsen.

Man kan vel spørge om, hvorfor flådens sænkning stadig er omgivet af så megen interesse. Set i sammenhæng med det totale globale ragnarok, som 2. verdenskrig var, må den tyske besættelse af Danmark nu 60 år efter ret beset fremstå som en beskedent parentetisk sætning i historien, og den 29. august 1943 kan måske siges at være et punktum i denne. Dette punktum var imidlertid for Danmark, danskerne og navnlig modstandsbevægelsen af en alt overskyggende psykologisk og symbolsk værdi, lige som det blev noteret hos de allierede og blev afgørende for landets placering på efterkrigstidens Europakort. Tabstallene under aktionen var nok beskedne, men de, der faldt, bør stadig mindes for deres indsats.

Nørby's bog slår på en måde bro over den afstand, der i megen af den nævnte litteratur har været mellem øjenvidneskildringerne, der naturligvis har været subjektive og ofte med en tendens til dramatisering af hændelserne og histori-

Et eksempel på bogens store dramatiske billedudvalg.

kernes angiveligt objektive og ofte let nedvurderende beskrivelse af modstandskampen – f.eks. af jernbanesabotagen og sænkningen af orlogsskibene. Det er vel forståeligt, at den der som aktiv i modstandskampen gennem flere år satte livet på spil, og den der en mørk og regnfuld nat oplevede 27 skibe blive sprængt, stukket i brand eller sænket i løbet af en halv time, må se anderledes på det, der skete end den, der – måske også uden selv at have oplevet det helt specielle psykologiske "klima" under besættelsen – analyserer forholdene ved statistikker og andre faktuelle kilder – som det hedder: "Det kan kolde hjerner ej forstå".

Søren Nørby har med sin bog bidraget til at markere 60-året for flådens skæbnenat, så kommende generationer gen-

nem den får et veldokumenteret billede af denne skelsættende begivenhed og kan drage lære af den.

Der kan måske nok ved en kritisk gennemlæsning findes enkelte unøjagtigheder i detaljen, men her blot én "skønhedsplet": flådens mandskab hedder ikke "sømand" men "orlogsgaster".

Bogen er for den, der interesserer sig for orlogsflådens historie, et værdifuldt supplement til tidligere beretninger, hvorfor den bør stå på Marineforeningens medlemmers ønskeseddel til jul.

Søren Nørby:
*FLÅDENS SÆNKNING –
29.AUGUST 1943..168 sider,
ill., indb.
Forlaget REGION, 2003.
Kr. 299,-*

Forliste krigsskibe

En arkæologisk rejse gennem søkrigshistorien

Det har til alle tider være spændende og fascinerende at undersøge under hvilke omstændigheder, et krigsskib er forlist. Undersøgelserne giver ofte et vigtigt bidrag til historieskrivningen.

Canadieren James Delgado, forfatter, museumsdirektør og ekspeditionsleder, har i et klart sprog på baggrund af en omfattende og grundig research, begået et spændende og interessant værk om de mange forlis, der op gennem historien, har ramt de store flådenationer.

Bogen giver en dramatisk rejse gennem søkrigshistorien og fortæller om søslag overalt på kloden. Dermed afdækker bogen den tretusindårige arkæologiske historie bag disse begivenheder, fra blandt andet antikkens konflikter i Middelhavet og op til de store søslag og forlis under 2.- Verdenskrig.

*Forliste krigsskibe
256 sider, rigt illustreret, stort format. kr. 278,00 i bogladerne*

På togt med "Niels Ebbesen"

Vi bringer her uddrag af Erik Rasmussens smukke rejsebeskrivelse fra december 1946.

»Ind under Jul, hvor er det trist, Snefog og Kulde og korte Dage; Sindet bøjer sig ned til sidst, ved ikke, hvor det skal modet tage; mindre og mindre af Dag det lyser, Hjertet i Kulde og Mishaab gyser, kommer ej Jul«.

Saaledes begynder en gammel Julesang, som jeg kom til at tænke paa, da vi var ved at gøre klar til Afrejse. Men alt det triste og graa tænkte vi mindst af alt paa, da vi vidste, at vi skulde flygte fra det hele; ud til forskellige Oplevelser; lære nye Egne og Mennesker at kende, og bedst af alt: Ned til Solen og Varmen.

Det var den 12. December, at »Niels Ebbesen« gik fra Kajen ved Langelinje. De første Dage formede sig ret ensformigt, da vi jo kendte Livet om Bord og Sejladsen herhjemme i de kolde Farvande i Forvejen. Men efterhaanden som vi naaede ud i Nordatlanten, opdagede de fleste, at det alligevel var noget andet end det daglige, da Atlanten viste Tænder, og mange af de mindre søvante maatte lide Søsygens Kvaler og fik Tiden til at gaa med at ofre til Neptun. Vi fik Søerne ind agter, saa vi skød en god Fart.

Alt faar en Ende; ogsaa Sejlad og Søsyge i stormfulde Nætter, og endelig den 16. December ved Middagstid fik vi Land i Sigte. Forude om Bagbord rejste de færøske Fjælde sig. Alle de søsyge blev purret ud, for at de kunde komme op og se Maalet: Færøerne, hvor vi skulde fejre Julen.

Vi sejlede ind i Skaalefjorden og kastede Anker ved Kongshavn, en lille By, der ligger paa Østerøen, og som bestaar af ca. 25 smaa Træhuse og en lille Kirke.

I Forvejen havde vi ikke ventet os meget af Besøget paa de nøgne Klippeøer i Atlanterha-

vet paa den Aarstid; men da vi næste Dag sejlede med Redningsbaadene i Land for at komme paa Fjældtur, blev vi meget betaget af den storslaaede Natur. Nok havde vi i Skolen lært om Fuglefjælde; men aldrig havde vi tænkt os dem knejse saa stejle og høje, som de laa der, stigende brat fra Havet, saa det saa ud, som ragede de lukt ind i Himlen, da Toppen var skjult af Taagen. Efter en besværlig Opstigning naaede vi endelig Toppen og var da saa heldige, at Taagen lettede. Desværre kan det storslaaede Syn ikke beskrives, men maa opleves. Dybt, dybt nede i Bunden af Fjorden laa »Niels Ebbesen«, omgivet af smaa Fisketrawlere. De laa og vuggede i Brændingen og syntes ikke større end Nøddeskalder. Kikkede vi blot ned, saa vi en hvid Bræmme langs Fjældkannten, det var Brændingen, der buldrede og sprøjtende rullede mod Fjældet. Omkring os i Horisonten saa vi mange andre Fjældtoppe med mærkelige Konturer. Da vi naaede ned, var vi enige om, at vi var en enestaende Oplevelse rigere. Vi blev liggende i Kongshavn et Par Dage og sejlede saa til Thors-havn, der ligger en Times Sejlads derfra, og er Hovedstaden paa Færøerne.

Vi ankrede op paa Thors-havns Red og sejlede i Motorbaad i Land, naar vi havde Landlov. I Thorshavn besaa jeg den gamle Fæstning Skansen, som nu er bygget om til Arrest og Fyrtaarn. Jeg var ogsaa oppe at se Lagtingsbygningen og Amtmandsboligen. En af mine

Kammerater og jeg var sammen med en ung Færing, som kørte os rundt i Bil i hele Thorshavn, og senere var vi hjemme og hilse paa hans Forældre og Søskende. Vi laa paa Thorshavn Red i 6 Dage og sejlede saa til Vaag, hvor vi skulde holde Jul. Det varede ca. 4 Timer at sejle til Vaag fra Thorshavn. Vaag er en af de største Byer paa Færøerne, men i Forhold til en dansk By, er den lille. Den ligger paa Suderøen.

Julen paa Færøerne vil for mig være et uforglemmeligt Minde. Juleaftens Eftermiddag havde vi Gudstjeneste om Bord. Juleevangeliet blev oplæst, og Chefen sluttede til sidst med at holde en rørende Juletale. Lige før vi skulde spise om Aftenen, var de fleste af os i Vaag Kirke til Julegudstjeneste. Da vi kom om Bord igen, skulde vi saa spise. Banjerne var pyntet med Gran, og midt paa Dørken stod et lille fint Juletræ. Bordene var dækket med Borddekorationer. Senere paa Aftenen kom Officererne og Befalingsmændene ned og talte med os, og vi sad og havde nogle hyggelige Timer. Første Juledag var Besætningen fra den Marinestation, som ligger i Byen, nede at besøge os om Bord. Anden Juledag var vi inviteret paa Marinestationen til Fest. Først blev der fremvist nogle Film, og senere var der Bal, hvor alle Pigerne fra Vaag var inviteret.

Efter, at Julen var overstaaet, sejlede vi rundt til nogle andre færøske Byer, deriblandt Transisvaag og Tværaa, som er den største By paa Suderø, og Fuglefjord, som ligger paa Østerø.

Paa Vej ind til Fuglefjord kom vi forbi Færøernes største Fuglefjæld og passerede det højeste Fjæld – Slættarartindur – der er lige ved 900 m højt. Vi laa for Anker i Fuglefjord et Par Dage, og saa gik Turen tilbage til Kongshavn, hvor vi laa en Nat for Anker i en Brandstorm og blev blæst ind paa Klippegrunden, hvorfor vi maatte have »Holger Danske« til at slæbe os af Grunden, efter at Vandstanden var steget. »Holger Danske« havde travlt den Nat, da den samtidig havde opfanget et Nødssignal fra en engelsk Trawler, som laa 100 Sømil fra Færøerne i Retning mod Shetlandsøerne, og han maatte saa ud i den frygtelige Storm. Heldigvis fik han reddet Trawleren og slæbte den til Kongshavn.

Efter den over al Forventning herlige Tid paa Færøerne, stak vi atter til Søes med Bergen som næste Maal. Vel var det en haard Sejlads til Færøerne, men først nu skulde vi for Alvor lære, hvad Atlanterhavet i Oprør vil sige. Før vi gik ud, blev alt surret, som der kunde være fare for vilde blive skyllet udenbords. Vi stak lige ud i en Storm, Vindstyrke 11–12, og Søerne var saa høje som Huse. Det blev den værste Tur vi havde oplevet. Alt og alle raslede rundt imellem hinanden, og vi vidste bogstavelig talt ikke hvad der var oppe, og hvad der var nede. Fregatten kastedes i det ene Øjeblik op paa en Bølgetop, for i det næste at styrte ned i en blaa sort Afgrund af Vand og Skum. Næsten alle maatte lide Søsygens Kvaler. Under hele Turen over Nordat-

lanten, lå de søsyge, saa vidt det lod sig gøre, rundt i Gange, Vaskerum og Styrehus og sov. Varm Mad fik vi næsten ikke, dels paa Grund af Kokkens Søsyge, og dels paa Grund af, at det var umuligt at sætte en Gryde paa Komfuret, da den i næste Øjeblik vilde ligge paa Dørken. Fregatten tog sig rigtig nogle Ture, og Rorgængerne havde Mas med at holde Kursen. Søerne skyllede ind over Bakken og Signaldækket – ja endog helt over Broen, saa Kædekassen blev fyldt med Vand. Vandet fyldte Underkvartermesterlukafet, saa vi maatte sidde dernede og pøse Vand op i et Par Døgn. Vi gik ikke mere end 6–7 Sømil i Timen, fordi vi næsten hele Tiden maatte sætte Skruens Omdrejninger ned, for at Søerne med deres enorme Kraft ikke skulde knuse Skibssiderne. Men Fregatten var god nok, og den holdt til det. Kun en af vore 20 mm Antiluftsskytskanoner blev revet af Skibsdækket og laa rullet sammen helt nede under Motorbaaden, og vor Bølgebryder fik den ene Halvdel knust. Med Kædekassen halvt fyldt med Vand, naadede vi endelig Bergen sent på Aftenen med et helt Døgns forsinkelse.

Der havde ventet os en storlaaet Modtagelse, hvis vi var kommet ind rettidigt. Der skulde bl.a. havde været saluteret for os; men da vi kom ind efter Flagtid, blev det ikke til noget. Om Formiddagen havde Kajen været sort af Mennesker; men efter lang og forgæves Venten, var alle gaaet hjem, og flere af de planlagte Velkomstarrangementer aflystes.

Intet er saa galt, uden det er godt for noget. Fordi vi kom saa sent, fik vi nu den vidunderlige Oplevelse, at se den oplyste By med de mange Lysreklamer, der spejlede sig i Vandet, og Lysene langs Bjerghænen, der bugtede sig som en Kæmpesankthansorm op til Toppen af Bjerget.

Den næste Dag fik vi Revanche, og vi fik at vide, hvor velkomne Gæster vi var. Der var arrangeret mange Festligheder for os. Julefester i forskellige foreninger og Udflugter i Bjergene. Aviserne skrev daglig lange Spalter om vor Færden.

Byen havde sørget for, at vi kørte gratis i Sporvognene, gik gratis i Biograferne o.s.v. Hvad jeg ikke her maaske glemme, er den mageløse Gæstfrihed, der mødte os. Enhver af os fik Lejlighed til at konstatere, hvor velsete og velkomne vi var. Vi blev inviteret rundt i private Hjem, hvor alt det bedste blev sat frem for os. Vi følte os helt beskæmmede, fordi vi syntes, at vi ikke kunde gengælde blot en Smule af det der blev gjort for os. Vi blev ogsaa inviteret til Fest af de norske Marinere paa Marineholmen, i hvilken Admiralerne for den norske Marine i Bergen, samt de to Chefer for begge Fregatterne deltog. I Bergen besaa jeg det gamle Bergenhus og Bryggen, der bestaar af en Række Huse, der alle vender Gavlen ud mod Gaden. Det var for Alvor, vi var kede af det, da vi maatte forlade Bergen, men af Sted maatte vi, og efter stor Afskedstagen forlod vi Bergen. Der blev saluteret for os, da vi sejlede bort, og nu sejlede vi saa mod Sol og Sommer.

Det var en herlig Tur gennem Skærgaardskysten, omgivet som vi var af den storslaaede norske Natur.

Allerede da vi naaede den engelske Kanal, syntes vi at kunne mærke et mildere Himmelstrøg. Men først da vi naaede Biskayen, blev det for Alvor lunt. Da kunde vi smide Stortrøjen og nyde Solen.

Vi havde i Forvejen hørt en Del om, at Biskayen kunde være haard, saa vi ventede os noget i Retning et Atlanterhavssejlads, men heldigvis blev det nærmest Øresundssejlads. Vi nød rigtig Solen ovenpaa de mange kolde Dage. Uvant var det for os, at se Delfinernes Leg i Køl vandet, og vi fordrev mange ledige Øjeblikke med at beundre de smukke Dyrs elegante Spring.

Da vi nærmede os de portugisiske Kyster, skiltes vore Veje, idet »Holger Danske« skulde direkte til Lissabon, medens vi skulde til Setutal, der ligger lidt sydligere.

Indsejlingen til Setutal var meget smuk. Byen ligger 30 km fra Lissabon. Det første Indtryk af Portugals Kyst virkede ikke imponerende, men saa meget

desto mere blev vi betaget, da vi løb ind i Havneindløbet til Setubal. Foran os laa Byen med alle sine hvide Huse. Vi saa den ene Palmeallé smukkere end den anden, og op ad Terrasserne voksede Pinjer og Cypresser som et sydlandsk Billede. Vi var mere end spændte paa at komme i Land. Heldigvis skulde vi ikke spændes paa Pinebænken ret længe. Vi lagde til Kaj Kl. 11.30, og allerede 12.30 gik vi i Land. Paa Kajen var der fyldt med Mennesker, der gerne ville tale med os. Vi havde dog ikke Tid til at opholde os der, men maatte op i Byen. Den første, jeg mødte, kunde tale lidt Dansk, saa han fulgte os rundt i Setubal og viste os alt, hvad der var at se. Det var som at komme i Slaraffenland.

Overalt hvor vi kom frem, raabte de op om Bananer og Appelsiner til næsten ingen Penge. Det var varmt som herhjemme om Sommeren, og vi var gaaet i Land med opsmøgede Ærmer, og ih, hvor vi nød det. Setubal var en ægte sydlandsk By. Paa Gaderne raabte og gestikulerede Mennesker, falbydende alle mulige Slags Varer. Fra Hus til Hus hang Vasketøj til Tørre: I Parkerne voksede de dejligste tropiske Vækster, og i Hegnene stod de kønne gule Mimoser i fuldeste Flor. Vi blev ogsaa i Setubal, som i Bergen, gæstfrit modtaget, overalt hvor vi kom frem. Alle skulde se de danske Marinere. Hvis vi stod stille og snakkede, samlede der sig snart en hel Forsamling af Portugisere for at se, hvad der skete, foruden at vi hele Tiden havde en Masse Børn løbende efter os. Nede ved Havnen stod der konstant et Par Hundrede Mennesker for at se, naar vi gik i Land, eller for at sælge Bananer og Appelsiner.

Lidt uden for Byen ligger en Cementfabrik, som er bygget af danske Ingeniører, og Fabrikken har endnu dansk Direktør. Da vi gik gennem Havneindløbet til Setubal, var det første der mødte os, synet af Dannebrog, som vajede ved Siden af det portugisiske Flag fra Toppen af Cementfabrikken. Direktøren inviterede hele Besætningen paa »Niels Ebbesen« til stor portugisisk Middag paa Setubals fineste Hotel. I Midda-

gen deltog ogsaa den danske Konsul med Frue.

Middagen bestod af mange forskellige, mærkelige Retter, f. Eks. stegt Blækspruttekød, stegt Kalkun med franske Kartofler, Hajkød, Muslinger, Snegle og Olivenfrugter. Som Dessert fik vi Appelsiner, Bananer og Mandariner. Til Middagen fik vi desuden mange forskellige Slags Vine, bl.a. Rødvin og Hvidvin, som man dernede drikker, som vi her drikker Øl. Direktøren holdt en velformet Tale, hvori han udtrykte den Glæde, det var for ham, at se sine Landsmænd i Setubal. Da Middagen var færdig, skulde vi paa Udflugt i Setubals Omegn, og vi havde en skøn Tur gennem de smukke Egne.

Vi maatte desværre atter forlade Setubal efter en Uges forløb, for at sejle til Lissabon, hvor vi skulde indtage Olie og mødes med »Holger Danske«. Vi tog en rørende Afsked med Setubals Befolkning. Nogle portugisiske Studiner og Studenter sang for os inde paa Kajen. Da vi gik ud, sang vi »Der er et yndigt Land«, og Portugiserne gav os det ene Hurra efter det andet, mens de stod og vinkede til vi var ude af Syne.

Vort Ophold i Lissabon var desværre kort; men vi fik dog Tid nok til at faa et godt Indtryk af Portugals Hovedstad, der er meget smuk og af Størrelse som København. Da vi sejlede ind i Lissabon, kom vi forbi Belem Taarnt, som er meget smukt. Jeg besaa blandt andet Estrella Kirken, samt en af Europas smukkeste Pladser, Placa de do Commerias.

Om Morgenens den 26. Januar, maatte vi forlade Portugal, og det gik atter mod de hjemlige Strande. Sejladsen gik glat. Først da vi naaede lige uden for København ved Middelgrundsfortet, sad vi uhjælpelig fast i Isen, og vi fik at mærke, at Sol og Sommer for Alvor var borte. Tilbage var Minderne om et vidunderligt Togt, og dem kan vi leve videre paa – rigere i Sindet, end da vi drog ud.

Artillerielev 469
Erik Rasmussen.

Begravet i et krigsskib

I Ladby ved Kerteminde kan man se noget så mærkeligt som resterne af et krigsskib fra vikingetiden (800-1050 e.Kr.), der er brugt som grav for en vikingehøvding.

Af museumsinspektør Bodil Holm Sørensen

Skibet bliver fundet
Ladbyskibet blev fundet i 1934, og ved udgravningen blev der fundet over 600 genstande eller stumper af genstande. Arkæologerne blev hurtigt enige om, at resterne af skibet skulle blive, hvor det havde ligget siden vikingetiden – dette er noget helt enestående – så fra 1937 har det ligget i en glasmontre i hallen i den rekonstruerede gravhøj.

Skibsgraven
Skibet er godt 21 m langt, 3 m bredt og 1 m fra køl til ræling. Det har haft 32 årer og et råsejl på 60 m². Skibet er klinkbygget, som vanen var i Norden i vikingetiden. I forstavn var der et dragehoved med nakkekrøller af jern, i agterstavn en dragehale med jernpigge. I forbindelsen med udgravningen blev der fundet gult og blå farvestof så da 1:10 modellen af skibet skulle bygges, blev de øverste bordplanker malet blå og gule. Disse farver går igen i dragehovedet og i sejlet, som også er sribet.

Vikingehøvdingen var gravlagt bag masten. Den ende hvor skibets sideror var – en høvding var jo vant til at styre og byde! Han var klædt i en fornem, byzan-

tinsk / byzantinsk inspireret dragt, og han havde masser af gravgaver med sig: et fornemt sværd med tilhørende sværdbælte med et pragtfuldt sølvbæltespænde, sølvtallerken, knive med sølv- og guldornamenterede skafter, et værdighedstegn som ligner et scepter m.m.m. Endelig fik han også 11 heste og mindst 4 hunde med i grave – hestenes seletøj samt en sadel kom også med. Man fandt også en hundesnør med remme til fire hunde. Remmene blev samlet i et fornemt midterstykke med et drejeled i midten; så kunne høvdingen se "cool" ud, medens hundene ivrigt hoppede omkring. Dette samlestykke var udsmykket med nogle smukke dyremønstre, som var topmoderne omkring 925 e. Kr. – hermed er graven tidsfæstet.

Skibet som museums-genstand

Gennem mange år var der problemer med skibets bevaringstilstand. Fugten trak op gennem jordlagene, og oldtidsmindet var ved at blive ødelagt. I 1997 kom der en løsning på problemet: Der blev lavet en kælder under skibet, så vandet ikke kunne trække op; projektet kunne virkeliggøres takket være en bevilling på 3,5 mill. kr. fra A. P. Møllerfonden. Det er første og så vidt vides eneste gang, noget sådant er gjort for at sikre et oldtidsminde. Samtidig fornyede vi udstillingen i skibshallen, og her kan man læse og se sig til en masse information både om graven, de ting der er fundet i den og om skibet. "Dem fra den kristne side"

(Foto: Bent Brøndum).

Distriktsmøde i Hirtshals

Hirtshals – 43 repræsentanter fra de ni afdelinger i distrikt 12 mødte frem til det halvårlige distriktsmøde i Hirtshals den 21. september.

Med formanden for Hirtshals Marineforening, Ole Nielsen og sekretær Ole Eistrup som referent, kunne landsbestyrelsesmedlem for distriktet Carl Frede Haugaard fremlægge såvel beretning som regnskab – begge blev godkendt med applaus.

Den efterfølgende debat drejede sig hovedsagelig om det aflyste formandsmøde i Nyborg. Drøftelser er siden gennemgået på landsbestyrelsesmødet i oktober.

På nuværende har distrikt 12 1.748 medlemmer med Aalborg Marineforening på førstepladsen med 381.

Glæde på Orlogsmuseet

Kulturarvsstyrelsen har besluttet at sammenlægge Orlogs- og Tøjhusmuseet.

Christianshavn – Kulturarvsstyrelsens paragraf 16-undersøgelse, der blev offentliggjort ultimo september, anbefaler blandt andet, at Orlogsmuseet og Tøjhusmuseet lægges sammen i en stor forsvarshistorisk konstruktion.

Orlogsmuseets alvorlige økonomiske situation og de åbenlyse fordele ved et samarbejde gør, at Orlogsmuseet ledelse følger den anbefalede løsning.

På nuværende er der ikke

fastlagte præcise rammer for forløbet. Men det står fast, at der er tale om en virksomhedsoverdragelse hvilket blandt andet indebærer, at der ikke bliver tale om afskedigelser.

Hermed kan det ellers lukningstruede museum fortsætte sit virke i den historiske bygning Søkvæsthuset på Christianshavn. Bygningen blev i sin tid indrettet med midler fra A. P. Møller og hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene formaal.

I øjeblikket arbejder en særligt udpeget gruppe med at udarbejde en plan for sammenlægningen.

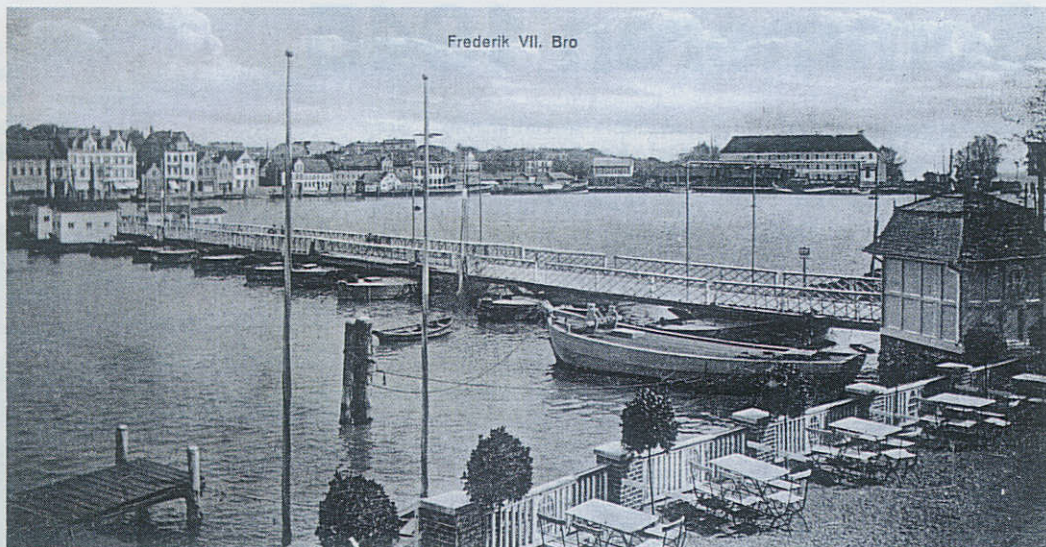
"Dem fra den kristne side"

Sønderborg – Jørgen Brodersen har flere små historiske godter til Under Dannebrog's læsere. Denne gang handlede det om "Dem fra den kristne side", en historie der går tilbage til den præjstiske besættelse.

Dengang havde man kun en pontonbro der skulle svinges ud, når et skib skulle passere, fortæller han. Hagen var, at gående skulle betale 10 pfennig for at komme fra fastlandet over til Als og Sønderborg.

Der var dog ét lyspunkt - Mariekirken ligger på Alssiden. Så om søn- og helligdage, når der blev ringet til gudstjeneste, var der gratis bropassage.

Derfor kunne man ved kirkelige lejligheder se folk fra sundsiden ile mod Als – heraf udtrykket "Dem fra den kristne side". At folkene så foretog sig alt muligt andet, end at besøge guds hus, er så en anden sag.

Pontonbroen blev i 1936 afløst af Kong Christian den X's bro, men udtrykket eksisterer stadig i folkemunde.

Pontonbroen fra fastlandet til Als blev i 1936 afløst af den nuværende bro i bymidten af Sønderborg

EFTERLYSNING

Hvorfor hedder det sådan?

Af John Oldvej

Haderslev – Medlemmerne af Danmarks Marineforening anvender ofte og gerne maritime udtryk – dørk, lukaf, banjer og bakstørn med mere. Alle kender vel betydningen, hvad enten man er fuldbefaren eller kun har betrådt dørken på en daglig færd med "Hønen".

Vi har en klar formodning om, at hollandsk har stået fader til en stor part af disse maritime udtryk, da Danmark og Holland jo gennem tiderne har haft intime flåderelationer. Ordernes betydning er vi sjældent i tvivl om. Derimod kan etymologien (det er læren om ordenes oprindelse) volde problemer.

Et sådant tørnede Amager Marineforening ind i, da afdelingen blev spurgt om oprindelsen til udtrykket "koøje". Ja, hvorfor?? Paratviden slog ikke til – research i samtlige lokalbibliotekers leksika gav heller ikke resultat – Ja selv Dansk Sprognævn måtte kapitulere. Det blev dog konstateret, at betegnelsen "koøje" anvendes på de europæiske hovedsprog, men selvfølgelig i oversættelse i de respektive sprog.

Endvidere blev det konstateret, at tidligere kunne flertalsformen "koøjne" også anvendes.

Kan nogle blandt vore næsten 25.000 læsere bidrage til gådens løsning, så hører redaktionen meget gerne herom.

ANNONCE

Koldkrigsmuseet Stevnsfortet søger nye medlemmer

Stevns – Selv om støtteforeningen for Koldkrigsmuseet Stevnsfortet, på nuværende har 175 medlemmer, er der brug for – og plads til mange flere.

Er der medlemmer i Danmarks Marineforening, der ønsker at bakke op om dette tiltag, kan de tilmelde sig på foreningens hjemmeside www.stevnsfortet.dk Det koster kun kr. 50,00 pr. år.

Kieler Expeditionary Force, Sommeren 1945

Hjemtagningen af danske orlogs- og handelsskibe fra tyske havne i 1945.

Af Søren Nørby, stud. mag.

Ved flådens sænkning den 29. august 1943 lykkedes det at hindre at hovedparten af den danske flåde faldt ubeskadiget i hænderne på den tyske besættelsesmagt. En række fartøjer blev dog taget af tyskerne i mere eller mindre ubeskadiget tilstand, og en del af de sænkede enheder blev også efterfølgende hævet og istandsat af tyskerne. I alt endte 24 skibe i tysk tjeneste.

Ved befrielsen i maj 1945 var der ingen i Danmark, der vidste meget om disse skibes skæbne efter den tyske overtagelse. En del skibe blev genfundet i forskellige danske havne, men over halvdelen af skibene var væk.

Takket være en enkelt initiativrig søløjtnant af reserven og aktiv modstandsmand skulle dette dog hurtigt ændre sig.

Søløjtnant Harry Larsen, der som chef for M.S. 4 havde spillet en vigtig rolle i begivenhederne på Holmen den 29. august 1943, var på dette tidspunkt distriktschef for modstandsbevægelsen i området omkring Faxe Ladeplads. Da man i befrielsesdagene her tog ca. 260 tyske kadetter og soldater til fange, fik Harry Larsen den ide at sejle fangerne direkte til Nordtyskland og her overdrage dem til de engelske

besættelsesmyndigheder. Som sagt så gjort. Larsen lånte 3000 kr. i en lokal bank og chartrede kutteren Karla til togtet. 10. maj nåede man Heiligenhafen nær Femern, hvor man overlod fangerne i britisk varetægt.

I Heiligenhafen faldt danskerne pludselig over en række skibe, der umiskendeligt var tidligere danske fartøjer. Disse tog man i besiddelse og i alt blev der ved det første togt hjembragt 10 enheder – dog hovedsageligt mindre P-kuttere og et par toldkrydsere.

Togtets succes gav Harry Larsen blod på tanden, og efter at skibene var blevet afleveret i København, chartrede Larsen skonnerten Herdis, og lånte lidt flere penge i banken for at dække udgifterne til et nyt togt.

Vedels velsignelse

De frihedskæmpere der havde deltaget i det første togt, blev nu efter engelsk henstilling erstattet med personel fra Søværnet. Næstkommanderenden på togtet blev en af Harry Larsens kolleger, søløjtnant Ivar Westergaard, der den 29. august 1943 blev så hårdt såret af en tysk kugle, at hans venstre arm efterfølgende måtte amputeres. I alt deltog der 21 mand i "Kieler Expeditionary Force", som de kaldte sig selv.

Harry Larsen fik dog ikke en fuldmagt til den planlagte operation. Det skabte en del problemer, da man nåede Kiel. Her troede englænderne, at danskerne var flygtede nazister, og Harry Larsen måtte i følgeskab med en britisk officer en tur til København, hvor viceadmiral

I rækken af artikler der belyser Søværnets aktiviteter hen over sidste halvdel af 2. Verdenskrig, tager vi nu hul på den første beretning.

MS 3 og MS 5 fotograferet i Tirpitzhafen dagen efter de blev fundet i Laboe. En dansk P-kutter på siden. August 1945.

Vedel sagde god for ham, før briterne var tilfredse. Vedel gav samtidig operationen sin velsignelse.

I Kiel blev danskerne først indkvarteret i det tidligere hollandske passerskib Oranje Fontein. Herfra tog danskerne på ture i motorbåd ud blandt de mange tusind skibe og vrage, der lå i området omkring Kiel for at lede efter danske skibe. Søløjtnant Larsen fik samtidig en bil stillet til rådighed og kunne derfor også besøge andre nærliggende havne i det nordtyske område. Danskerne kunne dog kun lede i den britiske zone, da de russiske besættelsesmyndigheder i den østlige del af Tyskland ikke ville tillade, at danskerne ledte efter skibe i deres område.

Ministrygere påkrævet

Danskerne fandt hurtigt en række danske orlogs- og handelsfartøjer, men succesen skabte et nyt problem. Englænderen krævede, at de udleverede skibe skulle følges af minimum to ministrygere, før de fik lov til at forlade Kiel. Søværnet havde på dette tidspunkt ingen ledige ministrygere, og derfor opstod der hurtigt en større samling af danske skibe i Kiel – skibe, der ikke kunne komme hjem til Danmark.

Heldet tilsmilede dog dan-

skerne. På vej rundt i Kiel havn stødte man pludselig på to skibe, som Larsen og Westergaard hurtigt genkendte som de danske ministrygere MS 3 og MS 5. Man fulgte skibene til Laboe, men da man her gik ombord på skibene, nægtede den tyske besætning først at skibene skulle være danske. Et hurtigt besøg til maskinrummet, hvor teksten "Møller og Jochumsen, Horsens" på hovedmotoren var klart læselig, fik dog manet enhver tvivl i jorden.

Tre dage senere var skibene under dansk kontrol, og efter en tiltrængt rensning af skibets ydre og indre, samt et eftersyn af motorerne, var de klar til at komme i aktion.

Den hjemlige mangel på ministrygere gjorde, at Harry Larsen var bange for, at hvis flådens ledelse fik muligheden, så ville de hurtigt overtage de to ministrygere. Derfor lagde MS-bådene ikke til ved Holmen, når de var i København. I stedet anløb de skudehavnen, og blev ikke et øjeblik længere end højst nødvendigt før de igen afgik mod Tyskland.

Uventet besøg

Mens MS 3 og MS 5 lå i Tirpitzhafen fik de uventet besøg. Ved siden af de to MS-både lå passagerskibet Milwaukee, der fungerede som base for den engelske ledelse i havneområdet, og her kom pludselig selveste feltmarskal Montgomery på besøg. Han studsede noget over at se to skibe med Dannebrog

Harry Larsen fotograferet i efteråret 1945. (Marinens Bibliotek)

agter, og han spurgte den vagthavende kadet, hvad danskerne dog lavede i Kiel. Da han hørte at de var kommet fra København, bemærkede han "jeg var i København i går". Det må siges at være en temmelig neutral omtale af den hyldesttur gennem København, som de københavnske borgere gav Montgomery og hans engelske styrker. Da Montgomery hørte om den danske operation, blev de danske officerer – to søløjtnanter og tre kadetter – indbudt til at deltage i en reception ombord på Milwaukee. Det var en meget stor oplevelse for dem af trykke Montgomery – "Danmarks befrier" – i hånden.

Røntgen-ventilerne

Harry Larsen var i krigens slutfase endt i en skudveksling med danske HIPO-folk, og var i den forbindelse blevet såret i sin ene fod. Overlæge Groth på sygehuset i Fakse Ladeplads måtte tilkaldes for at fjerne et projektal fra Larsens fod – et projektal som Larsen siden da altid har båret i sin pengepung. Overlæge Groth kom kort efter krigens slutning til Harry Larsen med et problem. Sygehusets røntgenmaskine manglede nogle ventiler, der kun blev produceret i Hamborg. Efter krigsslutningen var al tysk produktion beslaglagt af de allierede besættelsesstyrker, og det var derfor ikke muligt fra Danmark at få fat på nye ventiler. Overlægen bad derfor Harry Larsen om at måtte komme med til Kiel for herfra at søge at få fat på de manglende dele til apparatet. Med Larsens accept blev Groth udstyret med en kadetuniform, og blev optaget i skibets besætning. Til stor moro for skibets besætning gik der nogen tid, førend han fik styr på, hvem han skulle hilse på, og i starten gjorde han honnør for alt og alle.

Velankommet til Kiel skaffede Larsen en vogn og kørte til Hamborg. Selv om al produktion som nævnt var beslaglagt af de engelske besættelsesmyndigheder, lykkedes det alligevel at overtale direktøren for den pågældende fabrik til at sælge en sending ventiler til danskerne. Dagen efter mødte en af kadetterne op på et forud aftalt sted medbringende en til lejligheden lånt truck, og modtog her de ønskede ventiler. Tilbage i Kiel blev ventiler – der var ca. 1 meter høje og 40 cm i diameter – stuvet ombord på skibene og sejlet med hjem til hospitalet i Fakse Ladeplads.

De danske skibe blev sejlet

DFDS Esbjerg fotograferet før krigens udbrud.

hjem til København. Eneste undtagelse var de fire torpedobåde af Dragen- og Glenteklassen, der efter tysk pres var blevet udleveret til den tyske flåde i februar 1941¹. Fire af bådene blev genfundet i Flensborg. Torpedobådene var dog desværre blevet slået til vrug som følge af en ammunitions-eksplosion i Flensborg havn – en eksplosion, der kun fandt sted få timer før danskerne ankom til havnen. De fire enheder, der stadig var flydende efter eksplosionen blev slæbt til Sønderborg og først senere herfra til Holmen.

Eneste uheld

Ekspeditionens eneste uheld var minesprængningen af DFDS' Esbjerg, der den 25. juli 1945 blev minesprængt nær Stevns. Esbjerg blev sammen med et andet DFDS-skib Parkeston genfundet i Lübeck i starten af juli 1945. Begge skibe havde siden januar 1944 opereret som målskibe for de tyske ubåde, men var begge i god stand ved krigens afslutning, og i løbet af juli havde DFDS sendt besætninger til Lübeck for at sejle skibene hjem.

Skibene forlod sammen med MS 3 Lübeck den 23. juli, men allerede næste aften fik MS 3 motorstop og måtte tages på slæb af Esbjerg. Skibene fort-

satte dog mod København. Kl. 22.30 løb Esbjerg på en mine lidt syd for Stevns. Ved eksplosionen blev slæbetrossen mellem MS 3 og Esbjerg revet over, og MS 3 begyndte straks at drive væk. Da al strømmen var forsvundet ombord på Esbjerg, søgte besætningen på MS 3 at signalere til Parkeston, at Esbjerg var ved at synke. Desværre var der ingen signallamper ombord på MS 3 og man måtte derfor vælge den noget alternative løsning, at holde en madras op foran lyset fra styrehuset. Noget intermistisk, men det virkede og Parkeston modtog signalet om, at Esbjerg var i nød.

Parkeston nåede ved daggrå frem til det synkende Esbjerg, hvor besætningen på nær kaptajnen, førstestyrmanden og en rorgænger allerede var gået i bådene. Der gik dog endnu et par timer, førend Esbjerg lagde sig om på siden og larmende forsvandt fra havets overflade. Inden da var de tre tilbageværende dog nået velbeholdent fra borde².

100 millioner kroner

I alt hjembragte Kieler Expeditionary Force 37 fartøjer. Fra søværnet drejede det sig om de tre ministrygere MS 3, MS 5 og Hajen, samt i alt 10 P-kuttere. Derudover fandt man

opmålingsskibet Freja i sejlklar stand samt vraget af inspektions-skibet Ingolf, der var blevet sænket af allierede fly i krigens sidste måneder. Af mindre fartøjer blev de to øvelseskuttere Svanen og Thyra fundet i Kiel sammen med lodsbåden Skagerak. Sidst blev det udbombede vrug af Dampbåd A fundet nær Flensborg. Det lykkedes ikke at finde torpedobergningsfartøjet Sleipner, men danskerne overtog i stedet et tilsvarende tysk fartøj, der blev sejlet hjem og her omdøbt til Sleipner.

I november 1945 blev ministrygeren Søhesten, der blev genfundet i Brunshüttel, det sidste skib, der blev hentet hjem.

Man fandt også 16 større danske handelsskibe, hvoraf de tolv var i en stand der muliggjorde hjemsejling.

De samlede udgifter beløb sig til 23.000 kr. En stor udskrivning, men senere beregninger opgjorde skibenes samlede værdi til ca. 100 mio. kr., så der er ingen tvivl om at togtet kunne betale sig! Modstandsbevægelsen betalte senere de lån som Harry Larsen havde udtaget for at dække rej-sens udgifter.

Rederiet DFDS, hvem hovedparten af de bjergede handels- og passagerskibe tilhørte, udtrykte senere deres taknemmelighed ved at udbetale en belønning på 2500 kr. til Harry Larsen.

¹ For en nærmere beskrivelse af udleveringen af torpedobådene i 1941, se Marinehistorisk Tidsskrift nr. 4 / 2002.

² I august 1946 blev Esbjerg hjerget og efterfølgende solgt til et spansk firma, der benyttede skibet indtil 1978 under navnet Ciudad de Ibiza.

Deltagerne i Kieler Expeditionary Forces. Afskedsfrokost på "Esplanaden" efter endt arbejde den 15. august 1945. Siddende i midten ses Harry Larsen (t.v.) og Ivar Westergaard (t.h.).

Stærkt rosende læserbreve om Under Dannebrog's redaktør, har normalt svært ved at komme i spalterne. Men da vi alligevel skal skrive en lille klumme om læserrejsen 2003, har vi valgt at bringe nedenstående læserbrev fra Ib Gylling Møller, medlem af Århus Marineforening.

Vi er selvfølgelig glade for den positive modtagelse den første af Under Dannebrog's og Søfarts læserrejser har fået. Så på den baggrund er vi, i samarbejde med EURO-TEMA Specialrejser, begyndt at planlægge næste års arrangement.

Juni 2004 er det 60 år siden de allerede udførte verdens største landgangsoperation under koden "Over Lord" i Normandiet. Så dette område bliver målet for 2004 rejsen. Sæt kryds i kalenderen og afsæt en pose penge og en uges tid medio/ultimo maj til en oplevelsesrig og spændende tur.

Nærmere oplysninger følger, men der kan allerede nu laves forhåndsreservering hos EURO-TEMA Specialrejser telefon 86804260.

Holdet af Under Dannebrog og Søfartslæsere opstillet ved et af rejsens utallige små seværdigheder. Foto: Søren Konradsen.

LÆSERBREV

Læserrejsen til Hamburg og Schleswig-Holstein

Egå – Som deltager i Under Dannebrog's læserrejse i september 2003 til Hamburg og Schleswig-Holstein, er det mig magtpåliggende at give udtryk for min store tilfredshed med dette meget interessante arrangement.

Turen strakte sig over fire dage med tre overnatninger på et velvalgt hotel lidt uden for Hamburg, og der var hver dag mange store oplevelser med besøg på spændende steder af stor historisk og nutidig interesse. Rejsen var i Under Dannebrog's regi, men arrangeret af EURO-TEMA Specialrejser i Silkeborg.

Som rejseledere deltog Birthe S. Nedergaard og Søren

Christensen, og jeg skal love for, at de kunne deres lektie, og vi fik mange historiske og spændende oplysninger med på vejen, som for mange var ukendte.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på programmet, men kun medgive at det var en stor oplevelse at deltage. For mig var det også en god oplevelse at hilse på vor udmærkede redaktør af Under Dannebrog, Leif Mortensen, som også gjorde sit til, at rejsen var særdeles hyggelig.

Ib Gylling Møller, Egå

EFTERLYSNING

"Peder Skram" under gang i rolig sø.

På bedding – en bog om fregatten "Peder Skram"

København – Cand. mag. Steen Schøn og stud. mag. Søren Nørby, begge fra Orlogsmuseet er i gang med forarbejdet til en bog om fregatten "Peder Skram".

I den forbindelse søger de personer, der har anekdoter, fotografier eller andet materiale om og fra de to fregatter, der kunne være interessant for en sådan udgivelse.

De herrer forfattere opfordrer læsere af Under Dannebrog, der måtte ligge inde med sådant materiale (alt har som udgangspunkt interesse), til at kontakte dem på telefon 32546363 eller e-mail: soeren@noerby.net

NYT FRA AFDELINGERNE

DISTRIKT I STORKØBENHAVN

Henning Skjoldby
Gyvelvej 16 C^{1. TH.}
4000 Roskilde
Tlf. 4632 1288

Roskilde, Kongens Lyngby, Amager,
København, Brøndby, Gentofte, Frederiksberg, Ishøj

Brøndby – Den nye sæson efter sommerferien startede med foredrag af orlogskaptajn Kristian Haumann over emnet "Søværnets nye fleksible Støtteskibe". (tema i Under Dannebrog nr. 3/2003).

En totalbesat "Kahyt" tog godt imod såvel foredrag som det nye fadølsanlæg.

Aftenen bød også på optagelse af tre nye medlemmer, Lutz Niensch, Finn Christiansen og Steen Brolykke, alle pensionerede orlogskaptajner i Søværnet.

"Vi har et luksus problem i Brøndby" siger Karl Momsen, "Vi optager ikke nye medlemmer det næste halve år eller måske mere. Der er kun plads til 137 i "Kahytten", vi har 120 på den faste skaffeliste, så vi kan jo ikke optage ét medlem, og så sige til ham – du kan godt blive medlem, men der er ikke plads til dig ved vore møder".

Sommerfisketuren med Garderforeningen havde meget dårlig tilslutning fra begge foreninger. Til dem der blev hjemne skal oplyses, at de 24 deltagere fangede 12 makrel, 85 torsk samt 800 sild.

Torskturen er fastlagt til lørdag den 21. februar 2004.

Til oktobermødet var aftenens gæstetaler, folketingsmedlem Per Kaalund, der holdt et glimrende foredrag om "Fremtidens danske forsvar". Man måtte stuve sig lidt sammen, da 137 havde tilmeldt sig arrangementet.

Kongens Lyngby – Sommeren gik stille og roligt i Kongens Lyngby, beretter formanden Peder Møller Hansen, men så kom der skub i sagerne de sidste otte dage i august.

Fem medlemmer var på én-dagstur med Københavns afdelingen på besøg hos venskabsforeningen Flottans Män i Halmstad. Tre dage senere var det så den årlige tur med bådfarten på Furesøen. Kirsten Bøeg-Jensen leverede flotte sandwiches medens Søren Nielsen atter stod for øl- og vinsalg.

Formanden Kongens Lyngby tjekker deltagerlisten inden afgang på Furesøen.

70 års jubilar Eigil Chr. Olsen sammen med hans gamle skriver fra Auerød tiden i slutningen af 60-erne, Henrik Wenkens. Begge Kongens Lyngby afdelingen.

Desværre var der flere sidste øjeblikke sygdomsafbud, men 40 personer fik en flot tur i det gode sensommervejr.

Afdelingen stillede sammen med flere andre afdelinger med flaget til mindehøjtideligheden i Ryvangen. Ved det flotte jubilæarstævne på Holmen modtog Eigil Chr. Olsen 70 års tegnet.

Arrangementet i september gik i vasken, men den 7. oktober samledes 54 personer til en perfekt middag på Lottenborg. Stor ros til den nye vært og hans personale.

Efter middagen var der et blændende foredrag af kaptajn-løjtnant Per Herholdt Jensen. Emnet var Grønland med hovedvægt på Søværnets is-havssejls med de forskellige skibstyper.

Sluttelig har der været andespil på Lotteborg den 6. november og julehygge den 4. december.

År 2004 lægges der ud med et besøg på Børsen den 8. januar.

Der kippes med flaget for Bjarne Jepsen, 75 år den 16. december

Amager - B&W-museet var hovedmålet for en herlig udflugt på Christianshavn den 13. september, hvor vi også så Christianskirken og den gamle bydel med frokost bagefter. 20 deltog, men vi kunne have været flere, beretter Søren Konradson.

HVF 241, Odense, aflagde besøg med 15 m/k'er til frokost i Marinestuen den 28. septem-

'LM' modtager tak og gave af næstformand Søren Konradson, Amager Marineforening.

ber. Det var en skøn dag i kammeratskabets tegn...

Den 8. oktober holdt chefen for Søværnets Minørtjeneste, orlogskaptajn Lars Møller Pedersen ("LM") et meget underholdende foredrag om denne helt særegne tjeneste, og om oplevelser fra en dykkermission på Island.

Ved Marinegudstjenesten den 19. oktober i Kastrup Kirke havde afdelingen aktive roller, herunder deltagelse med flaget.

Også den 20. oktober blev flaget luftet ved kransenedlægningen med Søværnet på St. Magleby Kirkegård (rokanonbådskampen i 1808 ved Dragør), og senere lagdes blomster ved mindesmærket på Dragør Havn. Derefter var Dragør Sejlklub vært for et flot traktement.

De tre første Adventssøndage markeres i stuen med forskellige underholdende tiltag og godter.

Flaget går til tops den 5. december, hvor formand Johnny Nielsen fylder 50 år (fejres i stuen den 14. december kl. 13:00 - tilmelding).

Den 24. december lægger formanden Marineforeningens krans ved Mindeankeret i Nyhavn kl. 15:00 Alle, der har tid, lyst og lejlighed, bør opleve denne smukke højtidsstund til ære for Søens Folk, der omkom under de to verdenskrige.

Lørdag den 3. januar 'kaldes besætningen til Nytårsmønsting' kl. 13:00 i stuen - tilmelding.

DISTRIKT II NORDSJÆLLAND

Elektriker
Birger Tykskov
Rosenvænget 13^{1. TH.}
3600 Frederikssund
Tlf. 47317009/5123 6227

Søllerød, Helsingør, Hørsholm/Rungsted, Gilleleje, Hundested, Hillerød, Frederikssund, Frederiksværk

Frederiksværk – Gert Sandau oplyser, at Frederiksværk Marineforening var godt repræsenteret på Jubilæarstævnet i august. I alt 205 år kunne afdelingen spænde over med én 40 års – to 50 års og én 65 års jubilar.

Afdelingen var endvidere tæt på at vinde Fregatskydningen i Halsnæs. Men heldet svigtede til sidst.

I forbindelse med Hans Kongelige Højhed Kronprinsens forlovelse med Mary Donaldson, var der lykønskningerarran-

gement i marinestuen med kranskegale og vin fra Australien

Den 4. oktober gik turen til Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg. Her sluttede dagen i Helsingørs hyggelige marinestue med kammeratlig snak.

Hver onsdag fra kl. 16:00 til 20:00 er der hyggeaften med god og billig skafning i Marinestuen. Den første søndag i december er der som normalt Julestue med gløgg og æbleskiver. Arrangementet starter kl. 10:00.

Endelig kipper afdelingen med flaget for Kurt Børge Christensen der den 4. oktober fyldte 60 år.

Hillerød – Søndag den 7. september afholdt afdelingen den traditionelle Fregatskydning. Efter behørig parade og omhyggelig inspektion af de fremmødte skydegaster, løsnede den afgående fregatkaptajn, kommandør V. P. Heise det første skud, oplyser Svend Erik Seindal.

Skafningen blev foretaget fra medbragte madkurve.

Dette års fregatkaptajn blev Uggi Nyborg, og efter at den afgående fregatkaptajn – nu kun "kommandør" V. P. Heise havde overdraget såvel skærfene som "sovsekanden" til sin efterfølger (sic transit gloria mundi), gik man over til det fælles kaffebord (med behørig lagkage). Under denne seance blev begge fregatkaptajner kraftig hyldet.

Hillerød Marineforening kunne den 22. november markere 75 års jubilæum. Dette blev fejret med reception og efterfølgende festmiddag (læs mere herom på tekstsiderne).

Hørsholm/Rungsted – Afdelingen har i juni fået ny formand. Jens Jørgen Wendler Pedersen ønskede at fratræde og i stedet blev næstformanden Eivind Lorenzen konstitueret som ny formand.

Den 3. september afholdtes sæsonens første ulkeaften med en snes deltagere. De kunne udover at nyde Dan's forlorne hare, tage hul på efterårets og vinterens billardturnering under Ole Smedegaards ledelse.

Ved ulkeaftenen den 1. oktober blev der serveret sprængt oksebryst til de 28 fremmødte. Også denne aften var der gang i den ved billardbordet.

Jørgen Sterup slutter med at fortælle, at bankospillet den 22. oktober og besøget på Politihistorisk Museum den 25. oktober, blev et par gedigne succeser.

DISTRIKT III VESTSJÆLLAND

Overmekaniker
Edward Jelen
Nankes Plads 2
4220 Korsør
Tlf. 5835 2950

Kalundborg, Nykøbing Sjælland, Slagelse, Holbæk, Korsør, Skælskør

Holbæk – Efterårs sæsonen i Holbæk Marineforening startede med brask og bram, fortæller Ernest Jensen.

På efterårets fjerde dag, mødtes 33 deltagere til årets store Ålegilde. I alt 15 kilo havde afdelingens trofaste piger tilberedt på bedste måde.

Aftenens unavngivne grovskaffer, klarede 34 stk. Ifølge Ernest Jensen burde denne indsats næsten give en præmie. Efter skafningen var der almindeligt kammeratligt samvær, så alle havde en god aften.

Den 6. oktober stod medlemsarrangementet på sild, gammeldags oksesteg, kaffe og æblekage samt en række historier om Ernst Jensens oplevelser gennem mange år på Grønland. En succesfuld aften der – med Ernst mange historier i posen – bliver gentaget hen af vejen.

Slagelse – Slagelse afdelingen har svært ved at bevare pessimismen. Den 1. august tog afdelingen fat på den nye sæson med en overdådig Ulkeaften med stegt flæsk og persillesovs. Samme aften uddeltes der ikke færre end 16 tegn samtidig med at der blev optaget tre nye medlemmer. Det var en særdeles gemytlig aften med 41 deltagere, Ja, aftenen var så gemytlig, at selv kassererens ukuelige sortsind lettede en smule, da aftenens økonomiske resultat blev gjort op.

Den 5. september deltog 42 medlemmer i Marineaften med videofremføring af turen til Holmen samt Fregatskydningen. Endelig var 15 mand på venskabsvisit hos Slagelse Marineforenings venskabsforening Marinekameradschaft Aurich i dagene 11. til 13. september. Det var en munter tur, hvor det medbragte blandede mandskor blandt andet førte sig frem akkompagneret af Jørgen Overgaards fremragende sækkepipespil.

Korsør – Siden sidst har afdelingen været en tur på bakken med 38 deltagere, oplyser Knud Madsen.

Den 21. august var det fem år siden Korsør Marineforening

rykkede ind i fæstningen. I den anledning var der en lille reception.

Lørdag den 6. september var der skippefest med 68 deltagere inklusive gæster. Traditionen tro var der ålespisning den 4. oktober med rester serveret om søndagen.

Afdelingen glæder sig over, at kommunen nu er gået i gang med en længe tiltrængt renovering af huset, hvor Marinestuen har til huse.

Til slut ønsker Knud Madsen, på bestyrelsens vegne, en glædelig jul og et godt nytår til alle de kammerater afdelingen har været i kontakt med i årets løb.

Nykøbing Sjælland – Fregatskydningen i august er omtalt i klubbladet, så derfor vil afdelingen nøjes med at ønske den nye fregatkaptajn Kurt Mønsted tillykke med titlen. Den efterfølgende fregatfest blev aflyst, men bliver formodentlig afløst af en forårs- eller sommerfest. Den endelige beslutning bliver truffet på generalforsamlingen, oplyser Finn Arneskov.

Der var til det sidste tvivl om, hvorvidt adoptionsskibet "Sleipner" kom til Nykøbing Sjælland. Stor var derfor glæden, da afdelingen fik besked om, at skibet ville anløbe byen den første weekend i september.

Nykøbing-Rørvig Kommune inviterede fredag besætning samt repræsentanter fra Marineforeningen til frokost på Rådhuset.

Lørdag var der åbent skib for alle interesserede, medens Nykøbing Sjælland Marineforening søndag var budt ombord til svensk pølseret. Igen et godt arrangement hvor besætningen på "Sleipner" atter tog godt mod afdelingens medlemmer.

Lørdag den 6. december er der lørdagsfrokost kl. 12:00 medens den 21. december er sat af til gløgg og æbleskiver i marinestuen. Sæt et par timer af i juletravlheden og tag konen eller kæresten med.

Finn Arneskov undskylder, at han til Under Dannebrog har oplyst at Gert Nørrevang blev 75 år den 17. november – han er selvfølgelig kun en ung knøs på 60 – Finn beder så meget om undskyld.

I øvrigt kippes for Niels Chr. Ebbe-Pedsen, 60 år den 19. december, Harry Elstrøm Lorentzen, 60 år den 23. december samt Preben Bane-mann, 50 år den 24. januar 2004

DISTRIKT IV SYDSJÆLLAND

Skibsfører
Henrik Marrill Christiansen.
Grønsundvej 17. 4780 Stege.
Tlf. 55 81 10 88.
Mobil: 51 23 50 70.

Næstved, Møen, Køge, Vordingborg, Stevns, Haslev

Møen – Medlem af Møens Marineforening, orlogskaptajn i Søværnet, Renny Madsen er, som skrevet i Personalia, af Hendes Majestæt Dronningen udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Preben Kristiansen fortæller, at Renny Madsen startede sin karriere i Søværnet tilbage i 1963 som konstabelev. Herefter gik det over sergent frem til søofficersskolen for at blive A officer af Maskinlinien.

Som maskinofficer har Renny Madsen gjort tjeneste i de gamle minelæggere samt The-tisklassen. Under tjeneste som maskinchef i denne klasse var han blandt andet på togt til Grønlandske farvande. Oplevelser fra disse grønlandstogter har blandt andet dannet baggrund for foredrag i marinestuen.

Samtidig med udstationeringen til Grønland, kan Renny Madsen – som det fremgår af ovenstående – fejre 40 års jubilæum i Søværnet. Jubilæet blev fejret ved en reception i Marinestuen, lørdag den 15. november. Her deltog familie, venner, kollegaer samt et stort antal medlemmer fra Møens Marineforening. Afdelingen ønsker Renny Madsen hjertelig tillykke.

Køge – Den 24. august afgav 27 skytter i afdelingens fregatskydning i alt 225 skud inden krudtkammeret eksploderede og fregatten var nedkæmpet, oplyser formanden Jørgen E. Petersen.

Den nye fregatkaptajn blev Jørgen "Fisker" Pedersen. Vinder af skiveskydning blev Peter Renholdt medens Per Nielsen og Phillip Jensen delte andenpladsen.

Den 20 september inviterede afdelingen, konerne på bytur "I Niels Juels Fodspor". Bagefter var der frokost i marinestuen med 52 deltagere, heriblandt fire "Huitfeldt" interesserede fra Hamar i Norge.

Den 28. september afholdtes distriktsmøde i Marinestuen og den 30. september holdt sektionschef ved DMI, Erik Buch foredrag om havforskning og hvad man bruger dette til, i form af Havudsigter og stormflodsvarsler. Erik Buch fortalte

også om baggrunden for nedsmeltning af isen ved Grønland. Dette skyldtes ikke Ozonlaget - men Golfstrømmens stigende transport af varmt havvand.

Denne udvikling har holdt på siden vendepunktet i 1970.

Haslev - Solen skinnede fra en skyfri himmel, da Haslev Marineforening afholdt den femte fregatskydning i afdelingens historie, fortæller Preben Johansen.

Bestyrelsen er stolte af den store opbakning afdelingen får, når der kaldes til diverse arrangementer. Erik Frank fra Køge, Sonja og Leif Korfitzen fra Slagelse samt Solveig og Frederik Pedersen fra Korsør møder altid op medens afdelingerne i Slagelse og Korsør altid hjælper med det praktiske - så som køb af skydekort mm.

Efter 406 skud blev Palle Jensen kåret som ny fregatkapitajn.

Lørdag den 6. december kl. 11:30 er der julefrokost. Der kippes med flaget for Flemming Ørneborg Nielsen, 60 år den 10. januar og for John Frederik Pedersen, 50 år den 23. januar.

Til slut ønsker bestyrelsen medlemmerne en god jul og et godt nytår med tak for det store fremmøde.

DISTRIKT V BORNHOLM

Flemming Svendsen
Sigurdsgade 26
3700 Rønne
Tlf. 5695 3943

Bornholm

Rønne - Bornholms Marineforening og Skipperforeningen har hen over september fået opgraderet Sjøgaarins lokaler, så de nu fremstår friske og nymalede.

Samtidig har Marineforeningen foretaget "operation mærkning" af de mange effekter afdelingen har samlet gennem årene.

Børge Dahl-Mortensen fortæller - med henvisning til artiklen "Der var engang" - om et togt med krydsen "Valkyrien" i Under Dannebrog september/oktober - at ét af effekterne er et allegorisk tegning, der er skabt af prinsesse Marie, gift med kong Christian den IX.s yngste søn, Valdemar.

Anledningen skulle være, at "Valkyrien" med prins Valdemar som chef, var på togt i østen i årene 1899 - 1900. Prinsesse Marie skulle med, men valgte at blive hjemme og passe

sin aldrende og syge svigerfar, der kort forinden var blevet enkemand.

Hjemme på Amalienborg lavede prinsessen tegningen, der efterfølgende blev mangfoldiggjort, så hver besætningsmedlem efter hjemkomsten fik et eksemplar som minde. (Oplysningerne er fra bogen "Admiralen, Kongen & Kaptajnen - danskere i elefantens rige").

Der er ingen information om, hvordan tegningen er havnet i Rønne.

En række af de øvrige effekter mangler også baggrundshistorier, så derfor opfordrer Børge Dahl-Mortensen de medlemmer - eller andre - der har oplysninger om de gamle effekter, til at kontakte bestyrelsen for at få historierne ned på skift, medens tid er.

DISTRIKT VI LOLLAND-FALSTER

Henri A.L. Holm
Elmevej 17
4900 Nakskov
Tlf. 5495 9182

Nakskov, Nykøbing Falster

DISTRIKT VII FYN

Maskinmester
Børge Fering
Lærkeparken 19
5800 Nyborg
Tlf. 6531 6395

Odense, Bogense, Svendborg, Nyborg, Assens, Kerteminde, Marstal, Ærøskøbing, Faaborg, Langeland, Middelfart

Nyborg - Den 19. september var der kammeratskabsaften med foredrag ved chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Kurt Birger Jensen, oplyser Karl Erik Sørensen.

Kurt Birger Jensen fortalte om Søværnets internationale opgaver: korvetten Niels Juel's deltagelse i operation "Direct Endeavour" i Middelhavet, miljøsøskibet Gunnar Seidenfadens indsats i Biscayen efter olietankeren Prestige's forlis, Olfert Fischer's og Sælen's deltagelse i operation Iraqi Freedom og senest Ravnens og Vibens deltagelse i "Active Endeavour".

Ud over disse specifikke opgaver er Søværnet engageret i NATO's stående minerydningsstyrke MCMFOR-NORTH. I år har det danske Søværn kommandoen over denne styrke.

Kurt Birger Jensen kom i sit foredrag også ind på Søværnets mange opgaver inden for det regionale område. Her arbejdes

inden for fiskerikontrol, søredning, told og skat, isbrydning med mere. Dette foregår i et tæt samarbejde med Marinehjemmeværnet og Flyvevåbnet.

Admiralen berettede også om Søværnets Taktiske Stab og sluttede foredraget med en gennemgang af Søværnets nye fleksible enheder (se udførlig reportage i Under Dannebrog nr. 3/2003)

Efter foredraget overgik de fremmødte deltagere til en større kulinarisk oplevelse, frembragt af Willy.

Afdelingen ønsker tillykke til Palle Drud, 60 år. 31. december, Finn Møller Knudsen 60 år 9. januar, Aage J. P. D. Hansen, 75 år 26. januar, Ib Nedergaard 60 år 3. februar.

Svendborg - I perioden siden sidste rapport var den store begivenhed besøget af Hans Kongelige Højhed Prinsen med følge i Marinestuen. Det medførte rigtig god omtale i de lokale aviser og dermed synliggørelse af foreningen. Det blev også til et par fine artikler med billede i såvel Under Dannebrog som Søfart. Alt sammen måske medvirkende til at en og anden sømand, ofte jo med en fortid i Søværnet, får lyst til at blive medlem, beretter Kurt Kaysen.

Afviklingen af Fregatskydningen var i år lagt i hænderne på Skyttelavet. Det har medført nogle ændringer i præmieringen. For eksempel skyder Fregatkapitajnen sig til titlen ved at ramme krudtkammeret og får til ejendom en flot messingkanon. Alle skytterne, som nedskød sejl, fik vinpræmier. Årets Fregatkapitajn blev Henning Pehrson.

Den traditionelle udflugt til Skarø, første søndag i september, var begunstiget af godt vejr og blev nydt af 30 medlemmer og ledsagere.

Afdelingen har i sommerens løb haft den glæde at få besøg i Marinestuen af kammerater på udflugt fra afdelingerne i Fåborg, Århus, Fredericia og Haderslev.

"Det er en rigtig god ide og meget hyggeligt, at vi besøger hinanden på denne måde, som led i ture til omegnens maritime seværdigheder. Samtidig kan udgiften til mad og drikkevarer holdes lidt nede, og det giver en omsætning i Marinestuerne" skriver Kurt Kaysen

Aktiviteter i december måned omfatter julefrokosten den 6. december i "Den Private" samt gløgg og æbleskiver den 21. december i Marinestue-

På Landsbestyrelsesmødet i oktober i København, kunne landsformanden Otto Lichtenberg overrække medlem af Svendborg Marineforening og sendemandsrådernes håndfaste dirigent, advokat Palle Petersen Marineforeningens Hæderstegn.

en. Stuen er også åben 3. juledag.

I januar måned er der nytårs-mønstring i Marinestuen lørdag den 3. januar kl. 1100.

Sæsonens tredje foredrag finder sted torsdag den 29. januar. Afdelingens næste kvartalsblad forventes udsendt lige før jul.

"Husk at Slopkisten måske indeholder en god julegave, og at vi støtter foreningen ved at bruge julemærket", slutter Kurt Kaysen.

Afdelingen kipper med flaget for Frede Schier Christiansen, 70 år den 29. december, Flemming Rasmussen, 80 år den 24. januar og Carsten Weibrecht, 60 år den 26. januar.

Middelfart - I Middelfart Marineforening går man og pusler med tankerne om en kommende Marinestue i eget hus. På det første medlemsmøde efter sommerferien, kunne formanden for byggeudvalget, Ivan Jensen orientere om, hvor langt planerne er med et eventuelt kommende hus i Sildemarken. De finansieringsmæssige forhold blev fremlagt af afdelingens "finansgeni" Kaj Foght.

Der var stor fremmøde, så det tegner godt for sagens videre forløb.

Fredag den 25. oktober 2003 var der indvielse af afdelingens nye sanghæfte. Hæftet er blevet til på initiativ af tre af "havfruerne". På grillaftenen i juni, manglede der - efter pigernes

mening - en sang. Så de satte sig for, at lave et sanghæfte med gode danske sange samt diverse Middelfartssange og sømands ditto.

Det blev en dejlig aften med masser af sang og til lejligheden frembragt ostebord.

Af kommende arrangementer fremhæves en aften hvor emnet er "Historisk oplæg om Balkan konflikten, julemiddag med gule ærter, nytårsmønstring samt et besøg hos Telegrafregimentet på Ryes Kaserne i Fredericia.

Assens - Finn Ekkelund fortæller, at afdelingen har stor glæde af den nye tilbygning. Fyraftensmøderne blive nu afholdt i bygningen. Hermed skånes marinestuen for en del slitage.

Den 14. oktober kunne 52 fremmødte medlemmer nyde en god gang gule ærter. På den baggrund mente formanden, Ole Henry Julsrud, "at det mere ligner en generalforsamling end en kammeratskabsaften, men hvor er det dejligt at se så mange".

Lørdag den 20. december er der julestue og banko med gløgg og æbleskiver fra kl. 11:00 til 13:00. Som noget nyt afholder afdelingen nytårsmønstring lørdag den 3. januar 2004 kl. 10:00 med efterfølgende portvin og kransekage.

Der kippes med flaget for Hjalmer E. A. Andersen der runder 75 år den 27. januar 2004. Til slut ønsker Assens Marineforening alle en god jul og et godt nytår.

Kerteminde - Ved fregatkydningen den 4. oktober kæmpede 20 skytter om titlen som årets fregatkaptajn, fortæller Jørgen Jørgensen. Efter flaghejsning og punch afgav sidste års fre-

gatkaptajn, Hans Erik Sørensen det første skud.

Tre timer senere kunne afdelingen kåre Torben Henriksen som ny fregatkaptajn. Under den efterfølgende spisning i Marinestuen var der - ud over fregatkaptajn Henriksen - præmier til Verner Thygesen, Lars Ole Valsøe, Jimmy Christensen, Gerda Christensen, Peter Zeulner og Søren Abbednæs.

Serieskydningerne blev vundet af Preben Nedergaard, Gerda Christensen, Poul Krat og Ole Thor Hansen.

Lørdag den 22. november var der juleskafning med mange deltager. Kerteminde Marineforening ønsker alle en god jul samt et godt nytår.

Langeland - Søndag den 10. august havde Langeland Marineforening den årlige fregatkydning i Fredskoven i Rudkøbing, fortæller William Wer-muth.

Med 22 skytter samt ekstra 16 mand til spisning var der store tilfredshed i bestyrelsen med arrangementets forløb, ikke mindst fordi vejret - som sædvanligt - viste sig fra den bedste side.

De ni sejl blev sænket af Poul S. Hansen, William Wer-muth, Jørgen Petersen, Bjørn Ø. Christensen, Benny Callesen, Bjørn Ø. Christensen, Preben Radoor, Erik N. Gotferdsen og Brian Larsen. Krudtkammeret blev ramt af Henrik Raalind. Resultaterne fik det udfald, at næste års fregatkaptajn er Brian Larsen.

DISTRIKT VIII SYDØSTJYLLAND

sektionsschef, Kurt E. Larsen,
Heimdsalsvej 3,
6100 Haderslev
Telef. 74 52 78 41
e-mail: t-k-larsen@get2net.dk

Padborg/Gråsten, Sønderborg, Fredericia,
Kolding, Haderslev, Aabenraa, Vejle

Padborg/Gråsten - Søndag den 20. juli 2003, præcis kl. 11:30 ankom regentparret til Gråsten. Afdelingen glædede sig over igen i år at kunne hilse på regentparret og ønske dem en god sommer på Gråsten Slot. Til stede fra Padborg/Gråsten Marineforening var flaggast Klaus Langendorff, formanden Johannes Feddersen og bestyrelsesmedlem Egon Lage, fortæller Klaus Kyhn Langendorff.

Den 12. oktober stod 12 glade medlemmer klar med deres fiskegrej ved Sønderhav. Færgen fra Store Okseø skulle bringe holdet ud til bestemmelse stedet Holnæs. Efter en times fiskeri uden held gik turen op til den store røde bøjle kaldet "svigermor". Her blev det til en enkelt sild og efter lidt sejlads rundt i området, kunne den samlede fangst gøres op til i alt fire eksemplarer af slagsen.

Dagen sluttede på Store Okseø. Her sagde deltagerne tak til skipperen Hans Christian Issack for den flotte dag på Flensborg Fjord, og for at de måtte låne båden.

Afdelingen kipper med flaget for Egon Lage, 70 år den 18. september, Finn Christensen, 60 år den 21. december.

Fredericia - Fredericia Marineforening var repræsenteret med 20 deltagere til værnforeningernes fællesskydning den 27. september. Afdelingens egen pokal blev vundet af Per Frost med 87 point.

Efter skydningen var der gule ærter med flæsk af forskellig art oplyser sekretær Ejgil Bisbjerg.

Den årlige fisketur med Marinehjemmeværnet blev afviklet i godt vejr. Det blev en tysk gæst, der fangede den største fisk, medens næstformand, Eigil Jepsen måtte nøjes med næststørste fangst. Begge blev belønnet med en halv flaske "hostesaft". Efter turen spiste fiskerne, samt den faste besætning på Marinehjemmeværnsfartøjet, Skipperlabskovs i Marinestuen.

To fra bestyrelsen har rundet "Cape Horn" (70 år. Red.). Det er henholdsvis formanden Leo Ravn og sekretær Ejgil Bisbjerg. Leo Ravn er udlært kok fra Hotel Landsoldaten, Fredericia men gik herefter til søs og fik et langt arbejdsliv på søen. Efter mange år i ØK sluttede han den maritime karriere som hovmester på Elsam-båden "Jylland". Leo Ravn fejrede dagen med en reception i Marinestuen den 3. september.

Ejgil Bisbjerg tjente også til livets ophold på søen. 52 år som navigatør med sejlads i næsten alt der kunne flyde blev det til, inden han gik i land med sidste tjenestested som styrmand på sandpumperen "Botnia".

Fredericia Marineforening har mistet tre medlemmer inden for en uge. Det er Skibsværfts-direktør, maskinmester Knud

Peter Zeulner, Jimmy Christensen, Verner Thygesen, Torben Henriksen og Gerda Christensen var blandt vinderne ved Kerteminde Marineforenings Fregatkydning.

Hans Kongelige Højhed Prinsen hilser på deputationen fra Padborg/Gråsten Marineforening.

Andersen, maskinmester Henry Hermansen samt snedkermeister Poul Iversen. Alle tre markante medlemmer der vil blive savnet. Afdelingen udtrykker et – æret være deres minde.

Ingen nævnt ingen glemt – derfor ønsker afdelingen alle medlemmer, der inden for de sidste par måneder har holdt fødselsdag hjertelig tillykke. Samtidig ønskes alle medlemmer og deres familier en rigtig glædelig jul og et godt nytår. Bestyrelsen takker for den gode opbakning der har været hen over året.

Medlemmer af Kolding Marineforening hygger sig.

Kolding – Knud Erik Skaftø fortæller, at nu er Kolding Marineforening klar til en ny sæson.

Den 30. august var afdelingen på tur til Ebeltoft Marineforening, en rigtig dejlig tur med rundvisning på Fregatten "Jylland" samt frokost i Ebeltoft flotte Marinestue. Knud Erik Skaftø siger stor tak til afdelingen i Ebeltoft for en flot dag.

Efterårsskydningen – arrangeret af skyttelavet – blev en fantastisk dag, med stor jævnbyrdighed i både dame og herre klassen. Efter skydningen var der medbragte "klemmer" medens hovmester havde sørget for nok af de våde varer.

Vinder af dameklassen blev: nr. 1, Susanne Grøngaard, nr. 2, Trine Komar, nr. 3, Asta Larsen. Herrens skydning fik Knud Erik Skaftø som nr. 1, Bent Lolk Nielsen nr. 3 og Kurt F. Henriksen nr. 3.

Der er julestue for medlemmer med børn og børnebørn den 6. december. Her går dansen om juletræet medens der serveres gratis æbleskiver og sodavand til børnene. De voksne skal medbringe gaver til en værdi af 20/25.00 kr.

Endelig minder Knud Erik

Skaftø om, at man skal huske generalforsamlingen den sidste torsdag i februar 2004.

Haderslev – Der har været et godt fremmøde i Marinestuen de første lørdage i 2. halvår 2003. Pudseaftenen havde – til bestyrelsens overraskelse – mange fremmødte der ønskede at give en hånd med, det takker vi for siger Palle Kok.

Ulkeaftenen den 23. september blev aflyst. Bestyrelsen opfordrer til, at man husker at melde sig på inden deadline.

Skydningen på Haderslev Kaserne er godt i gang. Der

afsluttes med en konkurrence-skydning den 11. december med efterfølgende socialt samvær i Marinestuen.

Den 4. oktober var der afgang fra Hertug Hans Plads til Svendborg og Tåsinge. Efter en del flytten rundt, kunne de 19 deltagere bevæge sig ud på rejsen fordelt på to busser.

Turen gav mange oplevelser med besøg i Troense Søfarts-samlinger, udvendig besigtigelse af Valdemar Slot med de der placerede museumsanlæg – Museet for Trofæjagt og Et-nografika, Danmarks Museum for Lystsejlsads samt Danmarks Legetøjsmuseum. Valdemar Slot er én af landets største privatejede slotsanlæg.

I Svendborg var der besøg ved sejlsluvsbroen, gruppen var ombord på "Viking" og endelig blev der aflagt besøg på Maritimt Centers Pakhus. Troense Søfartsmuseums daglige leder Kjeld Sørensen var fast guide på hele den maritime del af rundvisningen.

Dagen sluttede i Svendborg Marineforenings Marinestue, hvor den medbragte mad blev konsumeret. Stor tak til Svendborg.

Den 10. oktober var 21 personer til Gule Ærter medens

afdelingen forventer fuld hud til julearrangementet den 6. december.

DISTRIKT IX SYDVESTJYLLAND

Jørn Petersen
Sct. Catarinae Plads 3
6760 Ribe
Tlf. 7542 0586

Esbjerg, Fano, Rømo, Tønder, Ribe

DISTRIKT X MIDTJYLLAND

Jørgen Chr. Rasmussen
Vejlgedgade 8ST.
8000 Århus C
Tlf. 8612 6846

Århus, Randers, Grenaa, Ebeltoft, Viborg, Horsens, Samsø, Skanderborg

Horsens – én uges ferie i Polen – tilbudene til medlemmerne af Horsens Marineforening er ikke at kimse ad. Formanden, Poul Puggard Sørensen fortæller, at 45 glade og forventningsfulde medlemmer søndag den 21. september præcis kl. 06:30 begav sig ud på en oplevelsesrig ferietur.

Efter nogle små problemer med en glemt taske indeholdende pas mv. ankom gruppen om aftenen til Legnica.

Første besøg gjaldt lejren Auschwitz/Birkenau. Her lagde Horsens Marineforening en krans ved mindemuren.

Fra de uhyggelige lokaliteter omkring Birkenau, gik turen til Krakow, hvor gruppen blev indkvarteret på Hotel Europejski få hundrede meter fra det centrale torv i byen.

Resten af ugen var der tid til de mere muntre oplevelser.

Tømmerflådesejls på Duna-jeec floden i Pieniny Naturreservat, bjergbondebål i Zakopane, optræden i polske folkedragter efterfulgt af middag bestående af traditionelle polske retter. Besøg i saltminen i Wieliczka, kræmmermarked i Nowa Huta samt endelig et besøg på Panoramamuseet i Wroclaw hvor gruppen så et 2.000 kvadratmeter stort maleri.

Turen var så succesfuld, at formanden har bedt rejsebureauet, om at fintænke en ny syv dags tur til Polen næste år i uge 38 eller 39.

Søndag den 14. december kl. 14:00 er der tid til den årlige juletræsfeest med børn og børnebørn i Marinestuen. Alle er selvfølgelig velkommen – der er masser af juleposer til børnene under 15 år. Endelig planlægges der et foredrag den 23. januar med skipperen på Slæbebåden "Vitur". Skibet har på det

seneste arbejdet en del i Middelhavet.

Viborg – Efter endt sommerferie har afdelingen været på familiesejlture på Viborg søerne. Turen foregik på det gode ski "Margrethe den 2." i flot vejr og med højt humør, fortæller Vagn Christensen. Efter tyren var der stor smørrebrødskalas i Marinestuen.

Viborg Marineforening havde seks mand med til Jubilarstævnet på Holmen. Aftenen før stævnet var folkene – traditionen tro – ude at spise stegt flæsk samt på besøg i den "jyske ambassade"!!! For at få nyt pas til Arnh Langballe. Jubilarstævnet var en god dag med herligt samvær, dog var der for få kolde øl i Københavns Marinestue mener Vagn Christensen.

Lørdag den 28. december er der nytårskur i Marinestuen med frokost, sang og musik som afslutning på et godt år.

Afdelingen kipper med flaget for Niels Gundelund, 75 år den 10. december, Erik Koustrup, 50 år den 17. december samt Vagn Olesen, 60 år den 22. december.

Grenaa – Ved fregatskydningen deltog 45 medlemmer, der afgav 278 skud inden Hardy Plougmann ramte krudtkammeret og blev fregatkaptajn, fortæller Ib Christensen. Hardy Plougmann har tidligere været fregatkaptajn og han blev tillige årets storskytte, idet han ud over krudtkammeret havde to andre nedskydninger.

Normalt er der spising efter fregatskydningerne, dette måtte desværre aflyses på grund af for få tilmeldinger.

September måneds medlemsaktivitet var besøg på Kalkgården i Grenaa. Kalkgården er blandt andet "Den Blå Avis" tilholdssted med udstilling og oplagring af genstande fra sunkne skibe.

Avissens ansatte forestod en god og spændende aften for de 40 fremmødte. Programmet omfattede blandt andet fortællinger om de mange spændende ting fra den hævdede ubåd og andre skibe samt et efterfølgende arrangement med små lune retter og drikkevarer til en minimal betaling.

Et besøg på Kalkgården kan roligt anbefales til andre afdelinger, slutter Ib Christensen.

Randers – Lørdag den 23. august tog Randers Marineforening på den årlige skovtur. Turen gik til Mariager Fjord

med morgenkaffe i de smukke Bramslev Bakker. Herfra fortsatte medlemmerne op langs fjorden op til Rold Skov ved Rebild Bakker, forbi Madum Sø og herregården Villestrup til turens endelige mål – Hadsund Marineforening.

Her var der frokost og flere fornøjelige timer i den smukke marinestue fortæller K. E. Bülow, stor tak til Hadsund Marineforening.

Den 29. august var afdelingen, med formanden Lars Gjørtterman i spidsen, deltager i mindehøjtideligheden ved mindeankeret på Nordre Kirkegård og i mindelunde i Hvidsten.

K. E. Bülow opfordre medlemmerne til at møde op til nogle fornøjelige timer med kammeraterne, nu vintersæsonen er startet.

Afdelingen svinger huerne for Karsten Hovgård, 30 år den 6. december, Jens Degn, 60 år den 30. december og Benny Post, 70 år den 7. februar 2004.

Ebeltoft – Med godt et halvt hundrede deltagere har afdelingen besøgt Minedepot Draaby i forbindelse med en kammeratskabsaften. Besøget var aktuelt, idet det var sidste gang, man fik mulighed for at besøge depotet, mens det stadig var aktivt. Fra nytår lægges depotet mere eller mindre i "mølpose" og bemandingen skæres kraftigt ned.

Deltagerne blev modtaget af chefen, orlogskaptajn Paul Erik H. Christensen, der fortalte om depotets nuværende opgaver og fremtidige situation, ligesom der var rundvisning med forevisning af nogle af de minityper der p.t. opbevares på depotet. Aftenen sluttede i messen, hvor der blev serveret en forfriskning og hvor der var lejlighed til at stille spørgsmål.

Aktiviteten i stuen er fortsat god. Der har blandt andet været besøg af Kolding Marineforening i forbindelse med besøg på fregatten "Jylland". Kolding medlemmerne var imponeret over den store flotte stue med de mange sjældne effekter. Det blev til nogle hyggelige timer i selskab med Ebeltoft medlemmerne og afdelingsformanden Chr. Koudal.

"Havfruerne" i afdelingen har haft besøg af en blomsterdekoratør, hvor der blev givet gode tips til sensommerhaven. Damerne havde medbragt blomster samt friske og visne blade, grene, lyng, frøstande, frugter og hyben med mere.

Den 2. oktober fortalte afdelingens sekretær Walther Dahlhoff om en tur, han og hustruen

Helle, havde foretaget til Sibirien i august i år. Desuden vist en serie billeder fra rejsen, og det blev en hyggelig og spændende aften.

DISTRIKT XI NORDVESTJYLLAND

Jørgen Andersen
Reberbanen 20 st.
6950 Ringkøbing
Tlf. 9732 2677

Skive, Lemvig, Ringkøbing, Hanstholm/Thisted, Glyngøre, Morsø, Thyborøn

Glyngøre – Glyngøre Marineforening har mistet bestyrelsesmedlem Preben Sørensen i en alder af 52 år. Preben Sørensen faldt død om under en byfests-fodboldkamp den 3. september 2003

I Glyngøre Marineforening var han meget aktiv og ydede en stor indsats ved istandsættelsen af det gamle Missionshus, der for fem år siden blev købt og forandret til det nuværende Marinehus.

Herudover var han altid klar i kabyssen når afdelingen havde brug for det. Han vil blive savnet for sit altid gode humør og kvikke replikker. Kammeraterne i Glyngøre Marineforening udtaler "Ære være hans minde".

Ringkøbing – Bestyrelsen i Ringkøbing/Hvide Sande Marineforening har fundet ud af, at er af kriterierne for at få rigtig mange medlemmers opmærksomhed – og tilmeldinger – er, når der laves arrangementer hvor der også tilbydes mad, skriver Hans Andersen.

Når vi læser nyt fra andre afdelinger, fortsætter han, kan vi godt se, at det er sent, det går op for var afdeling og bestyrelse, men for at gøre det ekstra godt, lod vi fredag den 10. oktober udelukkende dreje sig om fortæring af store blanke torsk med syv forskellige slags tilbehør. En formidabel aften, hvor hver deltager indtog 1,5 kg fisk – godt hjulpet af snapsebygger. En dejlig aften i marineforeningen, hvor mange ting gik op i større enheder, slutter Hans Andersen.

Afdelingen havde marinefest med damer den 22. november og den 27. november, foredrag af kommandør Axel Fiedler, chef for Flådestation Frederikshavn om vort Søværn og dets fremtid.

Året rundes af med kransnedlægning ved mindestenen med efterfølgende sildebord i marinestuen – der kom det med maden igen.

Morsø – Ulkeaftenen den 25. november var som sædvanlig et tilløbsstykke. Ca. halvdelen af medlemmerne mødte frem til en – som sædvanlig – hyggelig aften.

Den gamle formand Hans Peter Kokholm holder i øjeblikket pause på jordomsejlingen. I skrivende stund planlægges en eller flere hyggeaftener, hvor Hans Peter vil fortælle om sine mange oplevelser på rejsen.

DISTRIKT XII NORDJYLLAND

Overlærer
Carl Frede Haugaard
Danmarksvej 24A 1. sal nr. 1
9900 Frederikshavn
Tlf. 9843 1929

Frederikshavn, Aalborg, Nibe, Skagen, Hals, Hjørring, Hadsund, Hirtshals, Hobro

Hjørring – Som omtalt på tekstsiderne, har Hjørring Marineforening netop indviet nyt Marinehus. Begivenheden blev fejret ved en reception den 27. september med ca. 70 deltagere.

Allerede kl. 08:00 tog afdelingen de forberedende øvelser med etablering af flagallé. Husets egen kok, Hardy og frue, forestod frokosten som blev utrolig vellykket, fortæller Birger Nielsen.

De mange gæster havde lommerne fulde af maritime effekter. Det var yderst velkommen, da afdelingen mistede de lokale klenodier ved en brand tilbage i 1957.

Ellers gik festen med sang til skipperklaver fremført af Aksel.

Afdelingen vil gerne gennem Under Dannebrog sige tusinde tak for det store fremmøde og de mange gaver.

Frederikshavn – Carl Frede Haugaard fortæller, at et af afdelingens egne medlemmer, Bruno Muller har været i marinestuen for at fortælle - om det ufarlige job – minerydning. Det var et godt arrangement med deltagelse af gæster fra andre afdelinger i distriktet.

Fregatskydningen var efterårets hovedbegivenhed.

Som det sig hør og bør var den afgående fregatkaptajn, Bent Hansen fra morgenstunden vært for bestyrelsen til en "lille en til halsen".

Det var også Bent Hansen der som første mand af knap 30, løsnede det første skud i dysten om den attraktive titel.

Ved skud nr. 341 af Poul Thygesen, blev fregatten sænket således at han det næste år er fregatkaptajn i Frederikshavn Marineforening.

De øvrige alternative titler blev som følger: næstkommanderende Tommy Kristensen, navigationsofficer samt dæksdreng, Tom Christiansen, artilleriofficer og skibslæge, Søren Rasmussen, skibssergent, Orla Frederiksen udkik og krudtlæber, Johan Hansen og endelig blev skibskokken Bent Gregersen.

Henrik Ammundsen, Bent Christensen og Søren Nielsen vandt præmieskydninger for herrer i nævnte rækkefølge, medens rækkefølgen for damer blev, Jette Olsen, Ingrid Christiansen og Johnna Isaksen.

I december er der julefrokost og julebingo, inden året slutes af med nytårstafel den 31. december.

Der kippes med flaget for Henry Heilbroch Petersen der fyldte 75 år den 30. november, Gunnar Jeppesen, 60 år den 10. december, Bent Gregersen, 70 år den 22. december, Uffe Emborg Nielsen, 70 år den 30. december, Carlo Rasmussen, 75 år den 31. december, Johnny Gajhede, 50 år den 22. januar, Carlo Thode, 75 år den 7. februar, Sven Nedergaard, 60 år den 7. februar og endelig for Frede Vinther Jørgensen, 60 år den 17. februar.

Skagen – Præmiewhistsæsonen er begyndt og spillelederne lader meddele, at der er god plads til flere deltagere. Der spilles hver torsdag med start kl. 19:00 fortæller Kurt Ottesen.

Ca. en gang i kvartalet er der søndagsåbent hvor der serveres sildebord m.m. Den 5. oktober var der 45 spisende medlemmer. Stor sult og tørst var medvirkende årsager til en betydelig forlængelse åbningstid. Bestyrelsen syntes det er en fornøjelse at lave disse arrangementer, når tilslutningen er så massiv.

Den 14. oktober fik otte medlemmer fra Flottans Män, Göteborg, serveret alt godt fra havet i marinestuen.

Fødselsdage: 4. december, Kalle Poulsen 60 år, 11. december, Gunnar Kold 75 år, 12. december, Frode Sørensen, 80 år, 14. december, Tonni Gaihe, 50 år, 14. december Jens Peter Berg, 85 år, 18. december, Erik Pennerup, 50 år, 19. januar, Poul Hesselholt, 75 år, og endelig 23. januar, Arne Richard Pauelsen, 50 år.

Aalborg – Per Jacobsen fortæller, at årets fregatskydning indledtes med den traditionelle march fra Honnørkajen – hvor

Kong Neptun og sidste års fregatkaptajn var ankommet - og ind gennem byen. Efter en kort, men nødvendig pause på Fjordmarken, fortsattes til Marinestuen hvor skydningen gik i gang og varede til ud på eftermiddagen.

Under skydningen blev der serveret Sprængt Oksebryst med spidskål. Ny fregatkaptajn blev Svend Sylvest på skud af Michael Erfurth.

Den nye fregatkaptajn blev siden behørigt præsenteret på Ulkeaftenen den 2. oktober. Samme aften uddeltes konsul Stuhrs mindebæger til et medlem (der ikke må være medlem af bestyrelsen) der har ydet en markant indsats for lokalafdelingen. I år tilfaldt denne hædersbevisning det mangeårige medlem, Jens Moesdorf.

Torsdag den 6. november var der andespil medens der lørdag den 29. november var tid til den årlige julefrokost. Endelig er der julestue for store og små den 7. december.

DISTRIKT XIII GRØNLAND

Allan Idd Jensen
Postboks 187
3900 Nuuk - Grønland
Tlf. +299 32 1366

Egedesminde, Godthåb

Halløj!

Kaptajnløjtnanten fra Søværnets Idrætsforening var på besøg hos en kollega, kaptajn i Hæren.

Under mødet gik kaptajnen sådan ca. hver tredje minut hen, åbnede vinduet og råbte "Grøn side op"

Da det havde stået på et stykke tid og kaptajnløjtnanten var blevet lidt irriteret over de ustandselige afbrydelser, ville han godt vide, hvad det råberi skulle være godt for.

"Ja, det må du undskylde, sagde hær kaptajnen, men nogle af vore menige er ved at lægge nyt græstæppe på boldbanen".

VELKOMMEN I MARINEFORENINGEN

Siden sidst har Marineforeningen optaget 124 nye medlemmer. Vi bringer her - fordelt på afdelingerne - navnene på de nye medlemmer, som vi byder hjerteligt velkommen med ønsket om, at de må få rigtig megen glæde af medlemskabet.

ASSENS:

Johnna Christensen
Sven Erling Madsen
Bent Christensen

BOGENSE:

Gunnar Jensen
Ernst Pedersen
Lars Schwaner

BRØNDBY:

Steen Brolykke
Finn B. Christensen
Lutz Niegisch
Erik Jørgensen

EBELTOFT:

Christian Larsen
Jens Bo Laursen
Dennis Dunai
Niels Mikkelsen

ESBJERG:

Leif Willumsgaard
Carsten Holm
Bent Asmussen
Kens Oluf Otzen
Gert Christensen
Reinholdt Svejgaard Dammer
Tage Mads Olesen
Jens Pedersen
Leif Johansen
Erling Røjkjær
Kristian B. Kristiansen
Kim Breite Wiuf Jensen
Ole Wilhelm Schultz
Thomas Marius Jensen
John Christiansen
Allan Hogod Poulsen
Bent Rasmussen
Karl Bahne Pedersen
Gorm Valdemar Thomsen
Anders Wedel

FANØ:

John Pedersen

FREDERIKSBERG:

Svend Konggaard
Thomas Pedersen

FREDERIKSHAVN:

Claus P. Birk

Lars Foged Iversen

Anton Tage Schmidt Hansen

FREDERIKSVÆRK:

Regnar Frederik Olsen

FAABORG:

Bent Holmegaard
Henrik Jørgensen
Johnny A. K. Pedersen
Hans Valentin Christensen
Thomas Chr. Kinch

GILLELEJE:

Michael Jensen

GLYNGØRE:

Tom Kikkenborg Graugaard

GRENÅ:

Kurt Henriksen

HADSUND:

Ole Ernst Balle
Gert Tvermoes

HALS:

Jan Dittmer

HANSTHOLM:

Kaj Baun
Henrik Føns Møller
Niels Henrik Jensen

HIRTSHALS:

Ib Hall

HJØRRING:

Asger Sone Poulsen
Børge Larsen

HUNDESTED:

Kurt Rasmussen

ISHØJ:

Susie Fuchs

KALUNDBORG:

Helge M. B. Mikkelsen
Carl Henning Jacobsen
Jørgen Dibbern

KORSØR:

Mogens Bille
Kim Hartvig Larsen
Erik Christiansen
Kai Børge Rasmussen
Grethe E. Bak
Tommy Krakau Johansen
Niels Chr. Nielsen
Lars Skytte
René Nielsen
Uffe Tvede Jensen
Keld Frank

KØBENHAVN:

Jørgen H. H. Frederiksen
Per Kleven
Svend H. H. Sørensen
Frank Erling Horn
Niels Peter Hansen
Regner Hesselund
Ejnar Strojek
Leo Alstrup

KØGE:

Lars Linholt
Finn Bagge Clausen
Rene Fjeldsøe
Arne Guldager Hansen
John Renholt
Leif Lagoni

LANGELAND:

Flemming Nielsen

MARSTAL:

Rune Skav Johansen

NYBORG:

Tonni Oluf Nielsen
Roberto Angelo Nielsen

NYKØBING FALSTER

Niels Mikkelsen Pedersen
Kenneth Nielsen
Jakob Paamejer

NYKØBING SJÆLLAND:

Ellen M. H. Jørgensen

NÆSTVED:

Flemming Ravn
Mogens Andersen

ODENSE:

Verner Søndergaard Iversen
Karl Madsen

RIBE:

Brian Mørk

ROSKILDE:

Peter Holmegaard Christensen

RØMØ:

Jørgen Ehmsen
Peter Rudy Koch Jensen
Henning Thyge

SKAGEN:

Knud Egon Thomsen
Tage Samuelsen

SLAGELSE:

Eigil Olsen

SVENDBORG:

Jørgen Philip Rasmussen
Kaj Kruse Nielsen
Hans Gunner Jensen

SØLLERØD:

Niels Krarup

THYBORØN:

Niels Elo Mortensen
Eigil Yde

VORDINGBORG:

Jens Ulf Aa. Pedersen
Alex Bruun

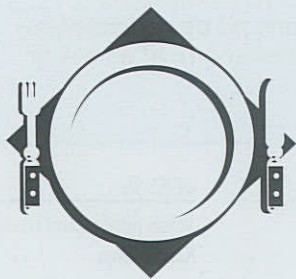
AALBORG:

Henning Nielsen
Henning Ole Reinbach

ÅRHUS:

Klaus Sabroe Larsen
Hother Hoffmann
Henning Krogh Schytte
Viggo Olsen Plith
Erik Nielsen
Anders Christian Høegh

KABYSSEN Rejetoast

Mange Marinestuer har faste lørdagsformiddags arrangementer med sildeborde, små lune frikadeller eller andet godt til maven. Under Dannebrog bringer har et alternativ forslag til sildebordet.

Blad Tzatici-pulver (købes færdigt) med 2 til 2_ dl. creme fraich. Smag til med lidt mere krydderi for eksempel didl, paprika eller andet.

Skræl 1 agurk, skrab indmaden ud, drys med salt for at trække fugten ud, tør den af og skær den i fine tern.

Bland 200 til 250 gram rejer og agurketerne i creme fraichen (lad rejerne dryppe godt af). Brug så meget fyld i har lyst til.

Serveres på et stykke ristet brød pyntet med didl.

Denne lette forret bør nydes med en kold pilsner og en enkelt snaps fra hovmesterens beholdning.

Velbekomme.

Når vi nu er i gang med de lette retter i Marinestuen., kunne vi måske bruge en af disse alternative snaps.

Ædel brændevin fra Schumachers

Kokken Dan Schumacher har altid haft et brændende ønske om at forny de danske snapsrettraditioner. Derfor har han de senere år udviklet en række snaps, der blød og nænsom suppler de kulinariske oplevelser der findes uden for det traditionelle sildebord.

Da dagbladet Politiken i 1999 afholdt danmarksmesterskab i kryddersnaps, kom han da også ind som en klar vinder med en brændevin krydret med Chili og Citron.

Dansk eller udenlandsk råsprit lavet på korn, danner basis for brændevinene fra Schumachers. Ud over Chili/Citron brændevinen, omfatter sortimentet varianter med Kanel/Vanille, Slåen samt Blåbær.

NYT FRA SKYTTELAVENE

Formand for Skytteudvalget

Salgsingeniør Jørgen Kjeldsen

Gadevænget 12 · 3320 Skævinge · Tlf. 4828 9022

Fregatskydning i Hals

Traditionen tro, blev der lørdag den 19. juni afholdt fregatskydning i Hals Marineforening.

Kl. 08:00 mødte 25 mand op i Marinestuen. Flaget blev hejst med kanonsalut, hvorefter turen gik til torvet i Hals, hvor endnu tre kanonsalutter blev afgivet.

Efterfølgende mødtes skytterne hos den afgående fregatkaptajn Leif Brodersen Jensen og frue, som naturligvis også blev hilst af tre kanonsalutter.

Et yderst veldækket morgenbord ventede de efterhånden sultne marinere.

Kl.10:30 anløb Kong Nep-tun, alias Philip Amsler, og den afgående fregatkaptajn

Hals havn, hvor de opstillede tropper blev inspiceret. Der blev uddelt ikke færre end 19 "skumsprøjt" for uregelmæssig påklædning, hvilket indbragte minebøssen kr. 220,-. Gast Kim Jørgensen udskilte sig voldsomt fra de andre gaster, hvorfor han straks blev idømt en omgang barbering med efterfølgende vask. Efter endt inspektion blev våbene inspiceret. Herefter kunne skydningen, under ledelse af Poul A. Andersen begynde.

Resultaterne af skydningerne blev som følger:
Bramsejl: Klaus Munk. For-top: Johan Gammelgaard.

Stormast: Finn Munk. Mesanmast: Tommy Sophussen. Bovspryd: Ole Johnsadt v/ Jørgen Aaen. Ror: Svend Nielsen v/ Finn Munk og endelig

Krudtkammeret: Per Jakobsen v/ Tommy Sophussen. Per Jacobsen blev således årets fregatkaptajn og ved ceremonien efterfølgende blev han fejret på behørig vis. Resultaterne fra den efterfølgende præmieskydning blev som følger:

1. plads: Finn Munk med 109 points. 2. plads: Hans O. Andersen med 106 points. 3. pladsen blev delt mellem Jørgen Aaen og Johan Gammelgaard med 104 points.

Fire Skytteforeninger mødtes i Ebeltoft Marinestue

Ebeltoft – De fire skytteforeninger i Ebeltoft – Ebeltoft Borgerlige Fugleskydningsselskab, Ebeltoft Idrætsforenings Skytteforening, Ebeltoft Marineforening og Våbenbroderforeningen for Ebeltoft og Omegn har afviklet fællesskydning i Marinestuen med følgende resultater:

Holdskydning: Nr. 1 – Ebeltoft Borgerlige Fugleskydningsselskab hold 1, 432 points (Jan Nyhuus, 144 point, Jesper Nyhuus, 145 point, Jørgen Nyhuus, 143 point) Jørgen Nyhuus, der også er medlem af Marineforeningen, er fader til Jan og Jesper. Nr. 2 – Ebeltoft Idrætsforenings Skytteforening hold 1, 430 point (Johnny Mikkelsen, 146 point, Stig Mikkelsen,

sen, 142 point, Søren Mikkelsen 142 point) Nr. 3 – Ebeltoft Idrætsforenings Skytteforening hold 2, 429 point (Trine Thomsen, 143 point, Roberto Dunai, 140 point, Klaus Møller, 146 point). Nr. 4 – Ebeltoft Marineforening hold 1, 428 point (Gunnar Christensen, 140 point, Jørgen Brøgger, 142 point, Dan Jensen, 146 point). Nr. 5 – Ebeltoft Borgerlige Fugleskydningsselskab hold 2, 426 point (Peter Elle, 141 point, Søren Brandenburg, 144 point, René Thygesen, 141 point). Nr. 6 – Ebeltoft Marineforening hold 4, 419 point (Flemming Kristensen, 143 point, Hans J. Jensen, 137 point, Peter Basse 139 point) Ebeltoft Marineforening hold 2 og Våbenbroderforeningen hold 1, delte 7. pladsen med 412 point (Bent Olsen, 141 point, Sonja Kirk, 138 point, Anders Eskildsen 133 point) (Jørgen Friis, 139 point, Alex Laursen, 133 point, Vagn Hansen, 132 point) Nr. 8 – Ebeltoft Marineforening hold 2, 411 point (Christian Koudal, 135 point, Tommy Schmidt, 140 point, Leif Bagh, 136 point) Sidste pladsen gik til Ebeltoft Idrætsforenings Skytteforening med 286 point (Lindy Sørensen, 143 point, Ketty Thomsen, 143 point)

Den individuelle konkurrence vandtes af Dan Jensen, efter omskydning med Johnny Mikkelsen og Klaus Møller. De opnåede alle 146 point i første runde. Johnny Mikkelsen blev toer og Klaus Møller fik tredje pladsen.

Fællesskydning i Kongens Lyngby

Kongens Lyngby – Fællesskydningen med Lyngby Salon Skytteforening er kommet godt i gang og ser ud til at være til glæde for begge parter, oplyser Peder Møller Hansen.

Afdelingen stillede hold til distriktsskydningen i Brøndby og har efterfølgende holdt mesterskabsskydning i eget regi. Endelig kunne skytterne inden juleferien afholde "julesjovsskydning" den 1. december.

Det nye år starter med mandagsskydning den 5. januar 2004.

Skyttelavet i Horsens igen aktiv

Horsens – Formanden for Horsens Marineforening, Poul Pugaard Sørensen beretter, at der nu igen er gang i afdelingens skyttelav. På nuværende er der ikke fundet en skyttelavformand, men der arbejdes intenst på sagen.

Der startes op med skydning på 15 meters indendørsbane og planen er, at vagten på skydebanen går på omgang blandt bestyrelsesmedlemmerne og andre interesserede. Ifølge Poul P. Sørensen, er der ingen tvivl om, at der er basis for et skyttelav i Horsens.

Som bevis herfor deltog 12 skytter i distriktsskydningen i Ebeltoft.

Distriktsskydning på Djursland

Ebeltoft – Ved distriktsskydningen Ebeltoft Marineforening deltog skytter fra Horsens, Århus, Randers, Grenaa og Ebeltoft.

Ud over nogle blandede hold stillede Ebeltoft med fire hold, Århus med tre, Horsens med to og Randers ét hold.

Holdresultaterne blev som følger: nr. 1 Ebeltoft 2, 426 point, nr. 2 Ebeltoft 3, 422 point, nr. 3 Horsens 2, 420 point, nr. 4 Grenaa 2, 419 point, nr. 5, 6 og 7 blev henholdsvis et blandet hold fra

Århus og Ebeltoft samt Horsens 1 og Ebeltoft 1, alle tre hold blev noteret for 415 point.

I den individuelle skydning blev Leo Johansen, Grenaa, nr. 1 med 146 point, Dan Jensen, Ebeltoft nr. 2 med 143 point og fire krydstiere, nr. 3 blev Jørgen Brøgger, Ebeltoft med 143 point og tre krydstiere, Gunnar Christensen, Ebeltoft nr. 4 med 142 point og to krydstiere, og endelig blev Hugo Wissing, Århus nr. 5 med 142 point og én krydstiere.

Showskydningen gav følgende resultater: 1. serie: nr. 1 Bjarne Thomsen, 75 point, nr. 2 Sonja Kirk, 64 point. 2. serie: nr. 1 Jørgen Chr. Rasmussen, 61 point nr.2 John Callesen, 57 point. 3. serie: nr. 1 Dan Jensen, 69 point nr. 2 Lene Frahm, 66 point. 4. serie: nr. 1 Christian Koudal, 68 point nr. 2 Lene Frahm, 64 point. De vellykkede distriktsskydninger fortsætter næste år i Grenaa.

Brøndby vært ved distriktsskydning

Brøndby – Ved distriktsskydningen den 20. oktober i Glostrup Hallens skydeanlæg, var der tilmeldt i alt tre hold. Frederiksberg kunne heller ikke i år stille hold, så værterne, Kongens Lyngby og København måtte tage tønnen alene.

31 skytter fordelt på 12 fritstående og 19 veteraner gav følgende resultater:

Fritstående: nr. 1, Kim von Wowern Brøndby, 91 point, nr. 2, Jørgen Kjeldsen Brøndby, 88 point. Veteraner: nr. 1, John Wassar Brøndby, 91 point, nr. 2, Georg Marum Brøndby ligeledes 91 point. Resultatet for de

Der skaffes i Marinegården.

Arthur Jensen, Brøndby, med sejrstrofæet.

fem bedste skytter på hver hold. Nr. 1 Brøndby, 449 point, nr. 2 Kongens Lyngby, 413 point og nr. 3 København, 375 point. Bedste københavner var John Werge med 84 point medens Jens Peter Olsen blev bedste skytte for Kongens Lyngby med 84 point.

Efter skydningen havde Annelise lavet et stort og alsidigt kulinarisk arrangement i Marinegården. Her var Arthur Jensen så ubeskeden – som formand for det vindende hold - at overrække pokalen til sig selv.

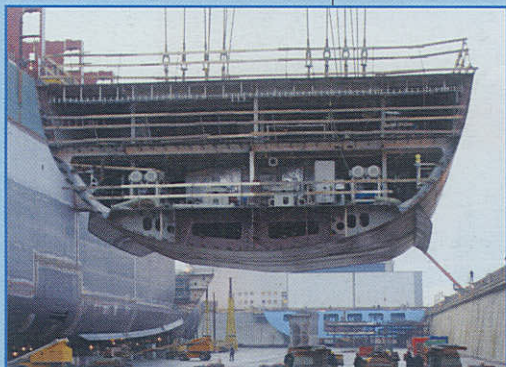
Næste år er det København Marineforening der står for distriktsskydningen.

Til slut gør Arthur Jensen opmærksom på, at Brøndby i forbindelse med landsskyttestævnet i 2004 mangler en "skivetæller". Er der skyttelav der kan hjælpe, må de gerne kontakte Arthur på telefon 36758174

Den danske flådes største enhed nogensinde køllagt

(Foto: chefsergent Per Amnitzbøl Rasmussen FOV)

To års udviklingsarbejde sparret med god skibsbygningsteknik, nåede fredag den 28. november sit foreløbige højdepunkt, med køllægning af det første af to nye støtteskibe

Munkebo – Præcis kl. 08:00, i den gryende dags første solstråler, fangede det store kranløft an, og løftede på små 20 minutter det første modul, af Søværnets nye Fleksible Støtteskibe, over i den store tørdok på Lindø Værftet.

Vejromslaget - fra grævejr hele ugen - til høj himmel med sol, blev af de mange øjenvidner udlagt som et godt varsel for skibets fremtid.

Inden sektionen blev placeret med millimeters nøjagtighed, havde totalansvarlig projektleder, kommandørkaptajn Anders Bech Jørgensen med behørigt hjælp fra orlogskaptajn Erik Petersen, ligeså nøjagtigt placeret en god gedigen dansk mønt hvor kølen senere blev sat.

Planmæssig samarbejde og aflevering

Et eminent og højt kvalificeret samarbejde mellem Søværnets Materielkommando og Lindø Værftet er baggrunden for, at tids-

planen holder hele vejen hjem. Godt to et halvt år efter kontraktunderskrivelsen den 5. november 2001 bliver Søværnets nye flagskib leveret fra værftet den 1. juli 2004.

Orlogskaptajn Ole Damsgaard Nielsen, kaptajnløjtnant Jann Richard Jensen og seniorsergent Birger Hem Falkbøll er i byggeperioden det daglige bindeled mellem Søværnets Materielkommando og værftet.

Ole Damsgaard Nielsen bliver skibets første teknik officer/TKO. Jann Richard Jensen skal med som vedligeholdelsesofficer/VLO medens Birger Hem Falkbøll tørner ud som forsyningsbefalingsmand.